

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra botaniky a fyziologie rostlin

Dotační politika a její význam pro rozvoj venkovských oblastí regionu Dvora Králové nad Labem

Bakalářská práce

Autor práce: Jaroslav Charvát

Obor studia: Veřejná správa v zemědělství a krajině

Vedoucí práce: doc. Ing. Václav Hejnák, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Dotační politika a její význam pro rozvoj venkovských oblastí regionu Dvora Králové nad Labem" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 12. 4. 2017

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval doc. Ing. Václavu Hejnákovi, Ph.D. za jeho odborné vedení, cenné rady a trpělivost při psaní mé bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat Ing. Heleně Hamanové za možnost konzultací, ochotu a pomoc při řešení dané problematiky. A mé poděkování v neposlední řadě patří mé rodině, která mě vždy ve studiu plně podporovala.

Dotační politika a její význam pro rozvoj venkovských oblastí regionu Dvora Králové nad Labem

Souhrn

Tato bakalářská práce se zabývá vlivem dotací a investic na region Dvora Králové nad Labem. Cílem práce bylo vytvořit přehled druhů poskytovaných dotací z různých zdrojů dostupných v České republice a dále zhodnotit jejich čerpání a uplatnění pro rozvoj venkovských oblastí vymezeného regionu. Prostředkem, který hodnotí tuto problematiku je především vlastní kvantitativní šetření zaměřené na možnou využívanou dotační podporu jednotlivých obcí regionu v současném programovém období 2014-2020.

Pro potřeby této práce byly vytvořeny 2 hypotézy, a to zaprvé, že venkovské obce regionu Dvora Králové nad Labem často nedosáhnou na potřebné dotace a za druhé, že obce, které mají zpracovaný územní plán se k dotacím dostanou snadněji.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. První část je literární rešerší, která byla tvořena pomocí odborné literatury, legislativních a dalších dokumentů zabývajících se problematikou rozvoje venkovských oblastí, regionální a dotační politikou. Byly zde pro sběr dat a jejich analýzu využity podklady získané z vybraných zdrojů jednotlivých ministerstev České republiky, Evropské unie, ze Sbírky zákonů České republiky, vybraných místních akčních skupin či svazků obcí nebo úřadů krajských, městských i obecních, které ve vymezené oblasti operují. Především při definování některých pojmů jako je např. venkov či region, se setkáváme u mnoha autorů s velmi rozporuplnými názory.

Ve druhé, praktické části je vymezeno území regionu Dvora Králové nad Labem, a to správním obvodem ORP zahrnujícím celkem 28 obcí. Součástí je i SWOT analýza určující silné a slabé stránky, kterými je např. velmi oblíbená ZOO Dvůr Králové, lákající návštěvníky nebo naopak vysoká míra nezaměstnanosti a málo pracovních příležitostí pro vysokoškolsky vzdělané obyvatele. Spolu s těmito aspekty se hodnotily příležitosti a hrozby celého regionu. Mezi ty hlavní příležitosti patří např. zvýšení dopravní dostupnosti dobudováním rychlostní silnice R11 a jako hrozba postupný odchod obyvatel do větších měst a růst populace postproduktivního věku. Dále je zaměřena celá kapitola na vytvoření přehledu spolupráce obcí, což znamená posouzení činností a popis jednotlivých na území operujících MAS a spolků obcí.

Nejdůležitější částí je samotný pro potřeby této práce vytvořený dotazník. Tento dotazník byl určen starostům jednotlivých obcí ORP Dvůr Králové nad Labem, skládal se z 10

otázek a byl koncipován cíleně pro zhodnocení dvou vymezených hypotéz. Z počtu 28 obcí jich vyplnilo a odeslalo dotazník pouze 16, protože zbývající starostové odmítli dotazník vyplnit.

Z dotazníku bylo odvozeno, že jsou nejvíce využívány programy krajské a státní, následované evropskými. Nejvíce dotací putovalo do oblasti životního prostředí a nejméně do venkova neboli údržby venkovské zástavby. Obě hypotézy však nebyly dle výstupů z dotazníku potvrzeny, protože se podporou svých žádostí setkalo více jak $\frac{3}{4}$ z dotazovaných obcí a zadruhé, protože i přesto, že má většina z obcí vypracován územní plán nemyslí si, že se k dotacím dostávají snadněji.

Klíčová slova: dotace, finanční prostředky, rozvoj, venkov, region, Evropská unie

Subsidy policy and the importance for development of rural areas in Dvůr Králové nad Labem region

Summary

This thesis deals with influence of subsidies and investments on Dvůr Králové nad Labem region. The main goal was to create a summary of kinds of provided subsidies from different sources that are available in the Czech republic and evaluate further their exploitation and their use for development of rural areas in chosen region. The instrument that evaluate this problems is mainly my own quantitative survey targeted on potential usage of subsidies in the individual municipalities of the region at the present EU period 2014-2020.

There were created 2 hypothesis for this thesis. The first was that rural municipalities of Dvůr Králové nad Labem region often can't reach for necessary subsidies. The second was that municipalities that have processed territorial plan can get to subsidies easily.

The whole thesis is divided to theoretical and practical part. First of them is literary recherche that has been created with scientific literature, legislative and other documents that are dealing with problems of development of rural areas, regional and subsidy policy. There were utilised informations obtained from chosen sources of individual Czech republic ministries, European union, from the Code of Czech republic, selected local action groups and groups of municipalities or regional and municipal offices that operates on defined area. Especially during the defining of some terms like rural or region, we can encounter many of very contrasted opinions in publications of many authors.

In second, practical part of the thesis there is specified territory of the Dvůr Králové nad Labem region by the administrative unit of total 28 municipalities. There is a SWOT analysis in this part that determines strengths and weaknesses as for example the ZOO in Dvůr Králové that is very popular and attractive for tourists or the high unemployment rate and few job opportunities for persons with university degree on the contrary. Moreover there has been evaluated opportunities and threats of the region. Among the main opportunities belongs for example increase of the transport accessibility by completing of the R11 express road and as a threat we can highlight migration of especially young people into the bigger cities and an increase of the older population. Furthermore there is a chapter aimed on creating a summary of the municipal partnership, which means reviewing activities and description of individual LAGs and groups of municipalities that operates on defined area.

The most important part of this thesis is the very own created questionnaire. This questionnaire was mainly for the mayors of individual municipalities of Dvůr Králové nad Labem region. It consisted from 10 questions and created for the evaluation of the 2 hypothesis. The questionnaire completed and mailed only 16 of 28 municipalities. The rest of mayors refuses to complete the questionnaire.

From this questionnaire has been created conclusions. The most exploited subsidy programs were the regional and national followed by the European programs. Most of the subsidies went to the environmental sphere and the least of them went to the rural sphere. Both of the hypothesis were because of the outputs from the questionnaire unapproved. That was mainly because the municipalities were supported with their applications for subsidies in more than $\frac{3}{4}$ cases and secondly because even if the majority of municipalities have processed their territorial plan, they don't think that they are getting subsidies easily.

Keywords: subsidies, funds, development, rural, region, European union

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Cíl práce	2
3	Literární rešerše	3
3.1	Vymezení venkova.....	3
3.1.1	Definice a vymezení venkova.....	3
3.1.1.1	Podle počtu obyvatel sídla.....	3
3.1.1.2	Podle formálního hlediska.....	4
3.1.1.3	Podle hustoty osídlení (OECD a EUROSTAT).....	4
3.1.2	Obnova a rozvoj venkova	5
3.1.2.1	Oblasti obnovy a rozvoje venkova	6
3.2	Region.....	7
3.2.1	Regionální politika.....	7
3.2.2	Problémy regionů a územních samospráv	8
3.3	Dotace a transfery	10
3.3.1	Typologie dotací	10
3.4	Programové období 2014-2020.....	12
3.4.1	Rozdíly oproti období 2007-2013.....	12
3.4.2	Dohoda o partnerství pro období 2014-2020.....	12
3.4.3	Strukturální a investiční fondy Evropské unie (ESI).....	13
3.4.4	Možnosti obcí z národních zdrojů	14
4	Materiál a metody	15
4.1	Metodika	15
4.2	Materiál.....	15
4.2.1	Vymezení regionu Dvůr Králové nad Labem	15
4.2.1.1	SWOT analýza regionu	16
4.2.2	Spolupráce obcí ve venkovském prostoru	17
4.2.3	Program Leader (CLLD)	18
5	Výsledky	19
5.1	Mikroregiony a svazky obcí v rámci ORP Dvůr Králové nad Labem.....	19
5.1.1	Spolek Podzvičinsko, z.s.	19
5.1.2	Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Hustřanka.....	19
5.1.3	Společenství obcí Podkrkonoší.....	20
5.1.4	Lázeňský mikroregion	20
5.1.5	Svazek obcí Plynofikace.....	21
5.2	Místní akční skupiny v rámci ORP Dvůr Králové nad Labem	21
5.2.1	MAS Královédvorský	21

5.2.2	MAS Hradecký venkov, o.p.s.	22
5.2.3	MAS Království - Jestřebí hory, o.p.s.	22
5.2.4	MAS Podchlumí	23
5.2.5	MAS Brána do Českého ráje	23
5.3	Kvantitativní šetření	24
5.3.1	Dotazník pro starosty jednotlivých obcí ORP	24
5.3.2	Vyhodnocení kvantitativního šetření	24
6	Diskuze	32
7	Závěr.....	36
8	Seznam literatury	37
8.1	Seznam použitých internetových zdrojů	41
8.2	Zákony.....	42
9	Seznam obrázků	43
10	Samostatné přílohy	44

1 Úvod

Česká republika vstoupila do řad států Evropské unie v roce 2004. Od této doby se stala pro náš stát Evropská unie významným zdrojem finančních prostředků. Především je stále více viditelný zájem o rozvoj slabších regionů či samotných obcí a tím snaha o vyrovnání rozdílů z toho vyplývajících. Smyslem jednotlivých politik Evropské unie je tedy vytvořit vyvážené a soudržné společenství, zároveň s ohledem na ochranu životního prostředí, podpořit jeho celkový rozvoj, a to jak při snižování nezaměstnanosti, tak v oblasti lidských zdrojů nebo udržitelném hospodářství.

Státy Evropské unie se nyní nachází téměř v polovině současného programového období 2014-2020. Rozpočet Evropské unie je tvořen jak z příspěvků členských států, tak z procentuální části daně z přidané hodnoty, ale i z dovozního cla u výrobků dovážených mimo státy a hranice EU. Pro naši republiku je toto již třetím obdobím, ve kterém může využívat nově označené Evropské strukturální a investiční fondy EU, pro potřeby odstraňování nebo přinejmenším snižování ekonomických rozdílů jednotlivých regionů. Finanční prostředky na investice, které mohou pomoci vyhladit rozdíly mezi regiony a státy unie či pomoci rozvoji venkova Evropy jsou poskytovány v rámci vytvořené politiky soudržnosti.

Přes všechny tyto možnosti, které jsou České republice poskytovány Evropskou unií, se i samotný stát snaží pomocí dotační politiky zasahovat do své ekonomiky nebo podpořit udržitelný rozvoj různými svými dostupnými prostředky. Zákon 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech je základní normou, která popisuje dotace jako peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytované na stanovený účel jak fyzickým, tak právnickým osobám našeho státu.

Náš současný systém poskytuje nejčastěji finanční prostředky na základě schválených projektů, které si jednotliví žadatelé zpracovávají podle svých vybraných potřeb pro rozvoj, a to tedy jak z fondů EU, tak i ze zdrojů státního rozpočtu, zdrojů některých ministerstev, mimorozpočtových fondů nebo zdrojů jednotlivých krajů.

2 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je vytvoření přehledu druhů poskytovaných dotací z různých zdrojů dostupných v České republice. Dále je důležité zhodnocení podmínek potřebných pro jejich dosažení, jejich míru čerpání a uplatnění pro rozvoj venkova regionu Dvora Králové nad Labem.

Dalším cílem je uvedení regionální politiky a základní rozbor a zhodnocení v současnosti probíhajícího programového období 2014-2020, jako její důležité součásti. To zahrnuje popis jednotlivých fondů a základní struktury zdrojů dotací.

Jako další cíl je důležité posouzení činností na území operujících Místních akčních skupin a spolků obcí, které se nemalým způsobem podílí na finanční podpoře regionu. Nutné je především vymezit vybrané území, což je následováno vypracováním jeho charakteristiky a zakončeno zhodnocením potenciálu celého regionu s pomocí SWOT analýzy.

Součástí práce je zároveň vlastní kvantitativní šetření, které je určeno starostům jednotlivých obcí ORP Dvůr Králové nad Labem. Jeho vyhodnocení a následná komparace výstupů pomůže zařadit a posoudit podobnost podpořených dotací pro obce dle jednotlivých vymezených sfér (např. infrastruktura, veřejné prostory, školství, kultura a ostatní).

Pro potřeby této práce byly vytvořeny 2 základní hypotézy:

Hypotéza č. 1: Venkovské obce regionu Dvora Králové nad Labem často nedosáhnou na potřebné dotace.

Hypotéza č. 2: Obce, které mají zpracovaný územní plán se k dotacím dostanou snadněji.

3 Literární rešerše

3.1 Vymezení venkova

3.1.1 Definice a vymezení venkova

Čmejrek (2008) uvádí, že můžeme protiklad města jako sídla označovat za neměstskou, venkovskou či malou obcí. Podle Bernarda (2011) však neexistuje způsob, jak od sebe jednoznačně oddělit město a venkov, a proto nelze tedy přesně rozlohu venkova vymezit. Tyto dva typy prostoru se vyznačují určitými sociálními charakteristikami, a proto je nejde jednoduše klasifikovat. Prostor obývaný lidmi je stále pohyblivý, mění svoji podobu, rozvíjí se nebo upadá. Avšak existence nejednoznačných forem obcí, které jsou zčásti již městem a zčásti ještě venkovem, tu byla vždy. Moseley (2003) zase zjednodušeně označuje za venkov oblasti s nízkou hustotou zalidnění, které ve svém rámci mají roztroušené příbytky, osady, vesnice či malá města. Horáková a Fialová (2014) uvádí, že se nyní stává venkov spíše místem spotřeby namísto dřívějšího prostoru výroby a je místem, do kterého přicházejí noví, většinou městští obyvatelé. Farrell et al. (2012) poukazuje ve svém článku na migraci obyvatel zpět na venkov. Ta může být považována za např. obohacení prostoru o získané zkušenosti, ale i jako narušování jednotnosti zdejší společnosti. Dále vysvětluje jednu z možných, avšak neobvyklých myšlenek, proč se vlastně obyvatelstvo vrací do venkovských oblastí, a tím je že se jedinec vrací po neúspěšném pokusu o zlepšení svého postavení. Čmejrek (2009) poukazuje na to, že je Česká republika velmi zajímavým případem. Vyznačuje se totiž osídlením hustým a velice roztráštěným s vysokým počtem malých venkovských obcí, které mají dokonce vlastní samosprávu. Perlín (2011) poukazuje na rozdělení druhů vymezení venkovských obcí a prostoru na ukazatele objektivní či subjektivní, kde u každého je jiná vhodnost použití.

Jak je vidět, definice a vymezení venkovských obcí je tedy velmi komplikovaným počinem, avšak obecně se pro vymezení venkova používají 3 základní přístupy (Čmejrek, 2009):

3.1.1.1 Podle počtu obyvatel sídla

V podmínkách České republiky se tradičně pokládalo za hranici, oddělující venkovské obce a města, 2000 obyvatel. Tuto hranici zvýšil zákon 128/2000 Sb. o obcích na 3000 obyvatel. Lze se však setkat s oběma, a dokonce je možné se při pokusu definovat venkov setkat i s dalšími hranicemi jako např. 1000 obyvatel (Čmejrek, 2009). V Malém lexikonu obcí České

republiky (ČSÚ, 2016) se uvádí, že v celkem 5569 obcích je počet obyvatel do hranice 2000, což je přibližně 89 % z celkových 6258 obcí v ČR.

3.1.1.2 Podle formálního hlediska

Tento přístup je blízce závislý na prvním, protože se zde za venkov pokládají sídla, která nejsou městy (Čmejrek, 2009). Těchto neměstských obcí je v České republice stále obrovské množství. Podle Malého lexikonu obcí České republiky (ČSÚ, 2016) je v ČR celkem 604 prohlášených měst, kde bydlí přibližně 70 % z celkové populace státu (7,3 mil. obyvatel). Měst, která svým počtem obyvatel přesahují 50 000 je jen 18 a těch, jejichž populace překročila 100 000 lze napočítat pouze 6. Zbýlých přibližně 29 % populace (asi 2,5 mil. obyvatel) je rozprostřeno do 85 % z celkového počtu obcí, kterým lze říkat tzv. venkovské obce.

3.1.1.3 Podle hustoty osídlení (OECD a EUROSTAT)

OECD (2013) rozlišuje dvě územní úrovně regionů, vyšší úroveň (TL2) a nižší úroveň (TL3). Základním kritériem je hustota zalidnění, která by měla být menší než 150 obyvatel na km², aby se daný region mohl označit jako venkovský (TL3). Tato rozdělení mají především pomoci při mezinárodním porovnávání územních jednotek podobných velikostí. Úroveň TL3 by však byla stále hodně rozsáhlá a je těžké porovnávat region s velkým stále se rozrůstajícím městem a region s nižší hustotou zalidnění bez podobně velké obce. Proto OECD dále odlišuje 3 základní typy podle struktury osídlení (OECD, 2016). Těmi jsou:

- Převážně venkovské oblasti, kde žije více než 50 % obyvatel ve venkovských obcích
- Přechodné, kde ve venkovských obcích bydlí 15-50 % obyvatel.
- Převážně městské oblasti, ve kterých žije méně než 15 % obyvatel na venkově

Rozdělení používané pro regiony EU je skoro stejné jako typologie OECD. Úrovně TL2 a TL3 jsou ve své podstatě synonymy regionů NUTS-2 a NUTS-3. Také stejně jako u OECD je NUTS-3 dále dělena na převážně venkovské, přechodné a převážně městské oblasti.

Typologie OECD bývá u jednotlivých zemí upravována, protože se regiony mohou odlišovat svojí charakteristikou a podmínkami. Pro potřeby aplikace na Českou republiku, a především strategické dokumenty byla upravena hranice hustoty osídlení z výchozích 150 na 100 obyvatel na km² (Bínek a kol., 2007).

Evropský statistický úřad roku 2014 upravil metodiku OECD na základě hustoty zalidnění použitím 1 km sítě pro ohraničení obytných zón a jejich rozdělení na městské nebo venkovské oblasti. To především přizpůsobilo více typologii pro členské státy EU a na základě

hustoty obyvatel v takto vytvořených buňkách byly upraveny hodnoty pro vymezené oblasti z 15 na 20 % (Kotzeva ed., 2016).

3.1.2 Obnova a rozvoj venkova

Schmied (2005) říká, že jsou často venkovské oblasti v původním slova smyslu považovány za zaostalé a konzervativní, i když ve skutečnosti byly přeměňovány stejně jako oblasti městské. Podle Bernarda (2011) se při rozvoji předpokládá pohyb od jistého stavu k jinému, změna a dynamika, kterou často chápeme jako pozitivní. Je nutné však předpokládat, že známe předem náš vytoužený cíl, kterého chceme především dosáhnout využitím určených strategií.

Idziak (2004) definuje obnovu venkova jako proces neustálého zlepšování podmínek života na venkově. Podstatou obnovy je však snaha zachovat vlastní osobitý charakter a tradiční hodnoty venkova. Lze ji charakterizovat některými určitými vlastnostmi jako je například snaha o podílení se místních na činnostech důležitých pro rozvoj a spojování cílů ve společné. Dále také zdůraznění hodnot venkovského života, jeho významu či kulturního dědictví nebo tvoření konkurenční pozice venkova a následné zapojení se až na mezinárodní úroveň. Podle Horákové a Fialové (2014) se tvoří díky migraci městských obyvatel nové rurálně-urbánní vztahy a do venkovského prostoru se tak dostávají nové požadavky a iniciativy, protože mají nově příchozí často rozdílné představy o místním rozvoji. Woods (2005) pojímá rozvoj venkova jako střet mezi modernizací a jeho zachováním. Z hlediska rozvojového je totiž venkov méně obydleným prostorem, ve kterém lze rozvíjet levněji a s menšími důsledky aktivity zabírající prostor nebo ohrožující životní prostředí. Tento typ rozvoje byl brán jako řešení hlavních problémů venkovských regionů (např. nedostatku infrastruktury či nezaměstnanosti). Jako reakce na rozvojové hledisko vzniklo hledisko ochránářské, které je založeno na názoru, že příroda a krajina venkova jsou zranitelné a potřebují ochranu před škodlivými zásahy člověka. A tedy rozvoj přinášející mnoho cizorodých materiálů nebo moderní technologie je považován za nepřírozený.

Z jiného pohledu popisují Beran a Dlask (2005) rozvoj jako změny podmíněné skutečnostmi, které jednotně nazývají technické schopnosti. Z dlouhodobého hlediska je totiž rozvoj podle autorů spojován s využíváním technických vynálezů, zlepšení a inovací. Poukazují také na to, že tyto technické schopnosti mají celou řadu negativních vlastností, avšak nelze jim odepřít obrovský vliv na rozvoj regionů a obcí.

3.1.2.1 Oblasti obnovy a rozvoje venkova

Schmied (2005) uvádí, že mají venkovské oblasti mnohé funkce. Slouží jako prostory pro výrobu potravy a stále se zvyšující výrobu zboží, které se neřadí mezi potraviny (např. dřevo, rostliny léčivé a průmyslové), dále pro generování energie z obnovitelných zdrojů (větrná, vodní a solární energie), nebo se využívají pro socio-ekonomické a kulturní činnosti (bydlení, řemesla, průmysl, služby atd.). Územní samospráva by měla pro své občany zabezpečit celou řadu veřejných statků a služeb různými dostupnými způsoby s přihlédnutím na maximální efektivitu a hospodárnost (Provazníková, 2015).

Podle Idziaka (2004) začala obnova venkova spojováním pozemků, zlepšováním životních podmínek či hospodaření na vesnici a společně s tím začala zahrnovat stále více oblastí života jako je nyní např. krajina, architektura, zemědělství, kultura a duchovno, společenský život, politika, vzdělávání, životní prostředí nebo i hospodářství. Perlín (2008) navrhl, aby kromě sice podstatných oblastí ekonomického rozvoje, byly do této problematiky obnovy a rozvoje také zařazeny oblasti, které se týkají vybavení a infrastruktury, demografie, vzhledu obcí nebo i neméně důležitého místního kulturního a politického dění. Podle Matuše (2014) závisí ekonomie měst a regionů na výstavbě, údržbě a spolehlivosti infrastruktury. Ta je v dnešní době více než jindy předpokladem existence nynější civilizace, protože obsahuje veškerá zařízení, která slouží městu či regionu, včetně dopravy osob, materiálů a informací.

Publikace Svazu měst a obcí ČR (2016) uvádí dělení na jednotlivé oblasti s určitými tematickými celky, podle toho, kam putují dotace z národních zdrojů. Těmito hlavními oblastmi jsou např.:

- Doprava (místní komunikace, bezpečnost),
- Bydlení (regenerace sídlišť, Nová zelená úsporám),
- Technická infrastruktura (vodovody a kanalizace, ČOV a úpravny vod),
- Životní prostředí (ekosystémy, sídelní zeleň, vzdělávání, nakládání s odpady),
- Bezpečnost (jednotky SDH, integrace cizinců),
- Cestovní ruch (doprovodná infrastruktura),
- Plánování (územní plán),
- Venkov (Vesnice roku, kulturní a venkovské prvky),
- Živelní pohromy (protipovodňová opatření apod.),
- Energetika (veřejné osvětlení, energetická náročnost budov),
- Sociální oblast (podpora rodin, sociální služby),
- Kulturní památky (movité i nemovité památky, památkové rezervace a zóny),

- Rovné příležitosti (bezbariérovost, vícejazyčné tabule) a
 - Ostatní (zahraniční spolupráce aj.)
- (Svaz měst a obcí ČR, 2016).

3.2 Region

Hudečková a kol. (2015) uvádí, že existuje mnoho definic regionů, protože se vychází z řady kritérií používaných při typizaci a vymezení regionu (faktory geografické, demografické, sociokulturní a politickosprávní). Čmejrek (2008) poukazuje na to, že podobně jako u vymezení venkova a venkovských obcí je pojem region často nejednoznačný.

Wokoun a kol. (2011) však říká, že i když je termín používán v různých významech, je možné tento problém překonat tak, že ho budeme chápat jako celek, který vzniká regionálním odlišováním krajinné sféry.

Dle vnitřní struktury regionu dělí Hudečková a kol. (2015) regiony na:

- Homogenní = na základě hledání podobnosti (shoda u jednoho kritéria – např. průměrné srážky, nebo i shoda více kritérií – např. přírodního charakteru.) a
- Nehomogenní (heterogenní, funkční) = ty jsou tvořeny centrem a zázemím (spádovým územím). Obě části jsou propojeny vazbami a tvoří celek, který je charakteristický přemísťováním obyvatel či zboží.

Podle Hudečkové a kol. (2015) se Homogenní a Heterogenní regiony především liší ve funkčnosti.

3.2.1 Regionální politika

Jak říká Stejskal (2009), v současnosti stále neexistuje žádná jednotně uznávaná definice regionální politiky. Avšak z kompilace různých názorů ji lze označit za činnost samosprávy, státní správy či organizací, která přispívá k růstu ekonomiky spravovaného území. Musí mít určeny cíle a nástroje použitelné jednotlivými organizacemi, jako především cíl snižování rozdílů mezi regiony, rovnost jejich šancí či tvorba společných zdrojů financí a následné efektivní využití těchto prostředků.

Stejskal (2009) rozlišuje úrovně regionální politiky EU do tří úrovní:

- Nadnárodní = provádí ji nezávisle přímo EU a nositeli jsou Evropská komise a další evropské instituce.
- Národní = provádí ji jednotlivé země s některými pravidly a nositeli je vláda, ministerstva a další orgány státní správy daného státu.

- Regionální = probíhá dlouhodobá snaha posílit tuto politiku, kde jde o orgány územní samosprávy či tzv. klíčové aktéry neboli podniky, podnikatele a instituce.

Pokud má být regionální politika účinná je třeba kooperace mezi úrovní státu a regionu, což mají zajišťovat tzv. rozvojové dokumenty. Jednotlivé regiony, mikroregiony a obce by si měly tvořit vlastní program rozvoje regionu neboli strategický plán (Stejskal, 2009).

Hrabánková (2006) uvádí 2 cesty pro dosažení určených cílů:

- První klade důraz na zásahy institucí do regionálního rozvoje. Tento přístup je založen na výrazné síle ústředních orgánů, u kterých lze předpokládat odpovědnost za rozvoj jednotlivých regionů, a také na finanční podpoře ve formě dotací, půjček, úvěrů, odpuštění daní a dalších převážně ekonomických nástrojů.
- Druhá cesta naopak říká, že centrální zásahy narušují podnikatelské prostředí, upřednostňují některé před ostatními, způsobují úpadek podnikatelských aktivit a silnější závislost na ústředních rozhodnutích o výrobě, zdrojích nebo finančních požadavcích na veřejné fondy. Za nástroj regionálního rozvoje je zde pokládán růst činností podnikatelských subjektů, využití potenciálu trhu, dosažení prosperity s vlastními finančními prostředky a převzetí odpovědnosti za dosažené výsledky.

3.2.2 Problémy regionů a územních samospráv

Územní plán obce je základním koncepčním a rozvojovým dokumentem, který by měla každá z obcí mít, aby věděla či vymezila, jakých oblastí až chce dosáhnout. Tunka (2014) ve svém článku říká: „*územní plán je důležitým nástrojem obcí k usměrňování rozvoje jejich území, kterým mohou závazně stanovit nejen podmínky pro novou výstavbu, ale i podmínky ochrany charakteristických hodnot území obce.*“ Podotýká však, že i když územní plán není povinný, pořídilo si ho více než 80 % všech obcí ČR, což svědčí o jeho významu.

Wokoun a kol. (2011) uvádí, že se sice dlouhodobě prohlubují rozdíly mezi oblastmi venkova a měst, ale také se značně prohlubují disparity vzájemně mezi venkovskými oblastmi. Pyke a Johnson (2001) to vysvětlují jako důsledky procesů technologických změn, globalizace a lokalizace. Na konci 20. století se stala globalizace hlavním pojmem profesorů i politiků pro popsání probíhajících celosvětových změn. Ačkoliv tento termín rychle vymizel do téměř všeobecné, a tedy stále více klamné fráze, procesy skrývající se za ním jsou opravdové a významné (Schmied, 2005).

Woods a McDonagh (2011) u procesu globalizace popisují 2 mýty. Prvním je, že bývá tento proces představován jako dominantní síla, která nuceně homogenizuje prostředí a ohrožuje tradice či odlišnosti venkovských oblastí jak v Evropě, tak i jinde. A tím druhým

mýtem je naopak, že globalizace často bývá reprezentována jako zachránce ekonomiky na venkově. Tyto dva mýty podle autorů zásadně zkreslují realitu tohoto procesu ve venkovských regionech. Oba přístupy představují venkov jako statický a oddělený prostor, dále jsou příliš jednoduché na představu a vidí globalizaci jako vnější sílu, která ovládá venkovské oblasti, což způsobuje, že mají místní představitelé poté pouze malý vliv.

Podle Schmied (2005) se například v oblasti zemědělství kvůli globalizaci, celosvětové potravinářské sítě, které byly vytvořeny již při prvních kolonizacích staly těsnější a mnohem komplexnější. Zemědělství se prý stalo opravdu globálním a zemědělci jsou nebo se při nejmenším cítí závislí na vnějších podporách světa.

V mnohých oblastech průmyslu se dostala konkurence mezi zpracovatelskými firmami i do oblastí venkova. Toho si lze všimnout např. u tradičních rodinných podniků, které bývali často odkupovány některou nadnárodní firmou, místní zaměstnanci byli propuštěni a oblast poté většinou zaznamenala veliký pokles ve své ekonomice (Schmied, 2005).

Fischer (2012) popisuje jako problém pro slabší venkovské oblasti stárnutí jejich populace. I přes klesající počet obyvatel těchto oblastí lze vidět změnu ve vzrůstající nejednotnosti zůstávající stárnoucí populace. Tato tvořící se nová struktura má za následek např. nárůst individuality při řešení místních záležitostí. Tito obyvatelé jsou často v rozporu jak svými nároky, přáními nebo očekáváními mezi sebou, tak i vůči obci, ve které žijí.

Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014-2020 (MV ČR). Jeho cílem je stanovit další směr rozvoje veřejné správy, provést revizi a optimalizaci výkonu veřejné správy v území či řešit problémy jako je např. nejednotnost kompetencí městských obvodů a částí (Provazníková, 2015).

S tím souvisí i financování činností územních samospráv. Obce mají malou finanční autonomii, a tudíž nemají mnoho možností, jak zvyšovat své daňové příjmy. Od toho se odvíjí velikostní struktura obcí, protože nedisponují specializovanými a odbornými znalostmi obecních orgánů. Malé obce nemají dostatek finančních prostředků na realizaci větších investičních akcí, ohrožuje je totiž vyšší riziko platební neschopnosti, a pokud k něčemu takovému dojde tak neexistuje právní úprava umožňující uspořádat jejich majetkové vztahy v procesu oddlužení (Provazníková, 2015).

3.3 Dotace a transfery

Podle Boháčkové a kol. (2011) jsou dotace jedním z nástrojů, kterým může stát zasahovat do své ekonomiky a pro jejich použití jsou tři základní důvody v ekonomické teorii, a to především:

- Odstranění sociálních problémů (např. chudoba, nerovnost v rozdělení důchodů apod.)
- Zvyšování konkurenceschopnosti domácích firem, nebo
- Náprava tržních selhání

Rothbard (2005) uvádí, že lze veřejné výdaje dělit na dvě kategorie, a to transfery a výdaje spotřebovávající zdroje. Tyto dva druhy jsou si však velice podobné, protože obě kategorie zahrnují přenos zdrojů a provádí podporu určitých subjektů. I přesto mezi nimi existuje podstatný rozdíl. Výdaje spotřebovávající zdroje jsou totiž využívány státem a stát si sám určuje, kam prostředky půjdou. Naopak u transferů dotuje stát soukromé subjekty, kteří prostředky využívají tak, jak považují sami za vhodné.

Podle Provazníkové (2015) bývají dotace většinou poskytovány z rozpočtu vyšší vládní úrovně těm nižším úrovním (vertikální finanční vztahy). V některých státech dokonce dochází k přerozdělování v rámci jedné úrovně, a tedy bohatší podporují ty chudší (horizontální finanční vztahy).

V České republice je základní právní normou zákon 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech, který upravuje dotace a definuje je jako peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv, nebo Národního fondu poskytnuté právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel.

3.3.1 Typologie dotací

Podle Pekové (2005) jsou obcím a krajům pro zajištění určitého standardu veřejných statků vypláceny dotace ve formě:

- Běžné, které jsou objemově největší a slouží k financování provozních potřeb a
- Kapitálové (investiční), určené na financování konkrétních investic

Peková (2005) i Provazníková (2015) doplňují, že obě formy mohou mít zároveň charakter dotací:

- Neúčelových (všeobecných), které obec obdrží na základě některého kritéria, avšak sama si dále rozhodne, jak s nimi naloží. Ve většině zemí převažují u běžných dotací.

- Účelových (specifických), které jsou poskytovány pro předem stanovený účel a častěji převažují u kapitálových dotací. Tuto formu lze dále dělit podle podmínky spoluúčasti na financování na:
 - Nepodmíněné (bez spoluúčasti) = na předem určené statky či služby je poskytnuta vyšší vládní úrovní určitá fixní částka a
 - Podmíněné (se spoluúčastí) = dotace má formu určitého podílu na celkové vynaložené částce a může se dále jednat o podíl:
 - Rovnocenný, nebo
 - Nerovnocenný

Boháčková a kol. (2011) rozlišují dotace ze hlediska adresnosti na:

- Přímé (adresné), které jsou poskytovány daným subjektům, jenž chce stát podporovat.
- Nepřímé (zprostředkované), které jsou poskytovány jiným subjektům, jež jsou v určitém vztahu k subjektům, které stát zamýšlí podporovat.

Provazníková (2015) uvádí, že podle způsobu, jakým dotace obce dostávají, je můžeme také dělit na:

- Nenárokové = obec musí splnit určitá kritéria a o dotaci zažádat, aby ji mohla dostat a
- Nárokové = obce mají na dotaci automaticky nárok a ani o ni nemusí žádat.

Nelze však prý předpokládat, že budou všechny žádosti o dotace podpořeny, hlavně kvůli omezenému rozsahu dotačních programů (Provazníková, 2015).

Boháčková a kol. (2011) říká, že je významné také členění z rozpočtového hlediska, tj. z jakého rozpočtu jsou finanční prostředky poskytnuty a rozlišuje ho na:

- Z rozpočtu nadnárodních struktur (např. Evropská unie)
- Ze státního rozpočtu
- Z rozpočtů územní samosprávy

Podle Provazníkové (2015), která toto rozdělení hlouběji rozpracovala jsou v současnosti obcím přidělovány dotace typu:

- Z fondů Evropské unie = zpravidla přísně účelové běžné či kapitálové dotace, spojené se spolufinancováním ze strany samospráv a vyplacením až po realizaci projektu.
- Dle zákona o státním rozpočtu na příslušný rok = nárokové dotace, které jsou stabilním a předvídatelným příjmem obcí a krajů.
- Z kapitoly všeobecné pokladní správy státního rozpočtu = příjmy či výdaje, mimořádné dotace nebo návratné finanční výpomoci, které nelze zahrnout do určité kapitoly státního rozpočtu nebo není ekonomicky podstatné jejich sledování.

- Z rozpočtových kapitol některých ministerstev = nenárokové dotace jak běžné, tak i kapitálové vyplácené přes vyhlašované grantové programy.
- Ze státních mimorozpočtových fondů = nejčastěji ze státního fondu životního prostředí na investice s ekologickým aspektem (většinou účelové a kapitálové dotace).
- Krajské = jak v samostatné působnosti, tak přerozdělením ze státního rozpočtu

3.4 Programové období 2014-2020

Česká republika vstoupila roku 2014 již do 3. programového období, ve kterém může čerpat finance z Evropských fondů. Celkem je na toto období vyhrazeno pro Českou republiku ze Strukturálních a investičních fondů EU téměř 23,9 mld. Euro (MMR, 2015b).

3.4.1 Rozdíly oproti období 2007-2013

Právě probíhající období přináší několik zásadních změn, které mají pomoci zpřehlednit čerpání z evropských fondů v České republice a mezi hlavní novinky patří:

- Sjednocení a zjednodušení pravidel pro administraci dotací. Kvůli tomu byl vytvořen nový monitorovací systém MS2014+ pro podávání žádostí, a tudíž je nově veškerá komunikace elektronickou formou.
- Koncepce jednotného metodického prostředí, které má vytvořit stejná pravidla v celém systému a
- Došlo ke snížení počtu a změnám v rozložení programů:
 - Bývalých sedm regionálních operačních programů (ROP) se spojilo v jediný tzv. integrovaný regionální operační program (IROP).
 - Do jednoho OP se spojily dva programy zaměřené na výzkum, vývoj a vzdělávání.

(strukturalni-fondy.cz)

3.4.2 Dohoda o partnerství pro období 2014-2020

Cíle, strategie a priority pro efektivní využívání Evropských strukturálních a investičních fondů za účelem naplňování strategie Evropa 2020 jsou stanoveny v tzv. Dohodě o partnerství. Tato dohoda je základním zastřešujícím dokumentem pro čerpání finančních prostředků z tzv. ESI fondů. Její zpracování je povinné a vyplývá z čl. 14 tzv. obecného nařízení (nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013). Samotný dokument vypracovává jednotlivý členský stát EU pro dané období v souladu se šablonou

Evropské komise, která jej dále rozpracovává, posuzuje a nakonec schvaluje (strukturalni-fondy.cz)

Jako strategický dokument je založena na důkladné analýze současné socio-ekonomické situace a potřeb České republiky. Jsou v ní podrobněji popsány oblasti stanovené, jako národní rozvojové priority ČR, ze kterých se následně spojením s finanční politikou EU vytvořily tzv. tematické cíle. Důraz je poté kladen na výsledky, které jsou sledovány pomocí finančních ukazatelů či indikátorů a následně vyhodnocovány podle Evaluačního plánu (MMR, 2016a)

3.4.3 Strukturální a investiční fondy Evropské unie (ESI)

Pinho et al. (2015) upřesňuje, že hlavním cílem Evropské unie je upevnit sociální, ekonomickou a územní soudržnost. Právě strukturální fondy představují základní finanční prostředky a zároveň i úsilí EU naplnit tyto vytyčené cíle. Přerozdělení financí fondů mezi členské státy EU předcházelo dlouhodobé analyzování potřeb jednotlivých území za účelem vyrovnávání rozdílů mezi nimi.

Základními ESI fondy jsou:

- Fond soudržnosti (FS) = Jeho podpora se dostává do oblastí tzv. zeleného růstu a udržitelného rozvoje. Prostředky na tento rozvoj pro Českou republiku jsou na toto období celkem 6,25 mld. eur.
- Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) = Je finančně nejpodporovanějším z ESI fondů pro současné období. Cílem je podpora regionální i sociální spolupráce prostřednictvím financí, směřujícím do oblastí růstu, konkurenceschopnosti a také zaměstnání těsně spojeným s tvorbou pracovních míst. Z tohoto fondu jsou také financovány projekty Evropské územní spolupráce. Pro Českou republiku je do tohoto fondu alokováno téměř 12 miliard eur (11,94 mld. Eur).
- Evropský námořní a rybářský fond (EMFF) = Tento fond financuje činnosti spojené jak s mořským, tak i naším vnitrozemským rybolovem ve snaze podpořit konkurenceschopnost, ochranu a vylepšit podmínky pro rybolov. Jeho cílem je zajistit trvale udržitelný rozvoj akvakultury a rybolovu ve státech Evropské unie. Pro naši republiku je v tomto fondu vymezeno 0,03 mld. eur, což znamená, že je nejméně podporován oproti ostatním fondům.
- Evropský sociální fond (ESF) = Cílem tohoto fondu je podporovat a zlepšovat podmínky lidského faktoru, a to jak v zaměstnání, tak např. ve vzdělávání. Dále se snaží pomoci nějakým způsobem znevýhodněným osobám či lidem ohroženým sociálním

vyločením a chudobou. Na tento druh podpory je pro Českou republiku vymezeno ve fondu 3,43 mld. eur.

- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) = Tento fond se snaží o zlepšení konkurenceschopnosti jak zemědělství, tak v odvětví lesnictví. Cílem je zlepšit krajinu i život na venkově a dále podporovat venkovské hospodářství. Pro cíle tohoto fondu bylo vymezeno 2,3 mld. eur.

(MMR, 2015, strukturalni-fondy.cz)

Za nastavení realizací ESI fondů je v ČR zodpovědný Národní orgán pro koordinaci. Jeho cílem je zajistit efektivitu a hospodárnost při nakládání s financemi z těchto fondů, dále přehlednost pravidel pro poskytování podpory a transparentnost činností, a to při nízké zátěži administrativní kladené na jednotlivé subjekty (především žadatele a příjemce) (MMR, 2016).

3.4.4 Možnosti obcí z národních zdrojů

I přesto, že je podpora regionálního rozvoje v největší míře financována z Evropských strukturálních a investičních fondů, mají dotační tituly financované z národních zdrojů významný vliv. Těmito tituly je pak možné podporovat činnosti, které nelze financovat z ESI fondů EU. Programy regionální a národní dotační tituly jsou nástroji jednotlivých ministerstev, kterými plní stát své cíle a může ovlivňovat kladně rozvoj místních úrovní či regionů, a to hlavně těch nějak postižených nebo jinak znevýhodněných. Každé z ministerstev v průběhu roku vyhlašuje několik speciálních dotačních titulů a celkově všechna ministerstva tvoří více než 300 těchto titulů (Svaz měst a obcí, 2016).

Nejvíce z nich určených přímo pro obce jako žadatele je realizováno pod Ministerstvem životního prostředí, Ministerstvem pro místní rozvoj a dále např. Ministerstvem zemědělství, Ministerstvem kultury nebo Ministerstvem vnitra (Svaz měst a obcí, 2016).

4 Materiál a metody

4.1 Metodika

Metodika této bakalářské práce je založena v první části na tvorbě literární rešerše pomocí odborné literatury, legislativních a dalších dokumentů, které se touto problematikou zabývají. Byly zde pro sběr dat a jejich analýzu využity podklady získané z vybraných zdrojů jednotlivých ministerstev České republiky, Evropské unie, ze Sbírky zákonů České republiky, vybraných Místních Akčních Skupin či svazků obcí nebo úřadů krajských, městských i obecních, které ve vymezené oblasti operují.

Ve druhé části byl proveden pro potřeby této práce kvantitativní výzkum, který se týkal především využívání dotačních možností všech 28 vybraných obcí ORP Dvůr Králové nad Labem a byl koncipován cíleně pro zhodnocení dvou vymezených hypotéz.

Dotazník se skládal celkem z 10 otázek, a to převážně doplňovacích. Šetření probíhalo od 9.1. 2017 do 28.2. 2017 pomocí jak elektronické pošty, tak později i telefonických rozhovorů. Hlavním předmětem tohoto šetření bylo zhodnocení dotačních možností obcí pro období 2014-2020. Obce byly dotazovány především na to, jaké dotační programy využívají, na která konkrétní opatření, kolik žádostí o dotace již v daném období podaly a kolik jich z toho bylo podpořeno. Další otázky se zaměřovaly na to, zda je obec členem některé z místních akčních skupin nebo svazku obcí a jestli má vůbec vypracován svůj územní plán. Nakonec byly starostové obcí dotázáni na svůj subjektivní názor a zda si myslí, že je jejich cesta k získání dotace snadná, a nakonec také proč si myslí, že tomu tak je.

4.2 Materiál

4.2.1 Vymezení regionu Dvora Králové nad Labem

Podle zákona 128/2000 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů, je město Dvůr Králové nad Labem základním územním samosprávným společenstvím občanů na územním celku vymezeném hranicí území obce. Je veřejnoprávní korporací s vlastním majetkem, se kterým hospodaří, má vlastní finanční prostředky a sestavuje svůj vlastní rozpočet.

Nachází se v Královéhradeckém kraji v dřívějším okresu Trutnov. V souvislosti s reformou veřejné správy se okresy zrušily a podle zákona 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů, se město stalo 1.1 2003 obcí s rozšířenou působností pro 27 okolních venkovských obcí a zároveň na něj byla převedena většina kompetencí zrušených obecních úřadů.

Město spravuje své záležitosti samostatně, pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Pro potřeby této práce je region vymezen správním obvodem ORP Dvůr Králové nad Labem, tj. územím obcí: Bílá Třemešná, Bílé Poličany, Borovnice, Borovnička, Dolní Brusnice, Doubravice, Dubenec, Dvůr Králové nad Labem, Horní Brusnice, Hřibojedy, Choustníkovo Hradiště, Kocbeře, Kohoutov, Kuks, Lanžov, Libotov, Litič, Mostek, Nemojov, Stanovice, Trotina, Třebihošť, Velký Vřešťov, Vilantice, Vítězná, Vlčkovice v Podkrkonoší, Zábřezí-řečice a Zdobín.

V tomto vymezeném regionu 28 obcí, který má celkovou rozlohu 258 km² zde žije k měsíci prosinci roku 2016, 27 202 obyvatel a hustota zalidnění je tedy 106 obyv./km². Podrobnější informace o počtu obyvatel jednotlivých obcí jsou uvedeny v příloze 1 (Malý lexikon obcí České republiky, 2016).

Obrázek 1: Správní obvod ORP Dvůr Králové nad Labem (z: http://www.kjh.cz/obce_sobe_orp_dvur.php)

4.2.1.1 SWOT analýza regionu

SWOT analýza slouží jako univerzální technika pro vyhodnocení vnitřních a vnějších faktorů, které nějakým způsobem ovlivňují úspěšnost podniku či námi vybraného záměru. Z tohoto důvodu je často používána v rámci strategického řízení jako situační analýza. Název je složen z počátečních písmen anglických názvů jednotlivých faktorů. Podstatou této analýzy

je určit silné a slabé stránky, které plynou přímo z vnitřních skutečností ať už organizace nebo záměru. Cílem je především omezit vybrané slabé stránky a podpořit stránky silné. Dále je cílem najít nové příležitosti, které by mohly být následně využity a v neposlední řadě znát možné hrozby.

Obce ORP Dvůr Králové nad Labem se společně domluvily a roku 2015 SWOT analýzu zpracovali na základě výsledků z vlastních šetření. Tuto analýzu, která je v této práci uvedena jako příloha 2, je možné blíže popsat a okomentovat.

Region je znám především pro tradiční textilní průmysl a kvůli celé řadě kulturních a historických památek, kterým vévodí velmi oblíbená ZOO Dvůr Králové. Krajina regionu si udržela svoji čistotu a je proto často vyhledávána turisty či cykloturisty. V neposlední řadě je pro místní vytvořena funkční síť sociálně-zdravotních služeb.

Díky tomu je vytvořena celá řada příležitostí. Region se snaží nalákat nové návštěvníky, a proto by bylo významnou hodnotou dobudování rychlostní silnice R11, což by zvýšilo dopravní dostupnost. Na území je sice těžký nedostatek pracovních míst, ale ta by se mohla vytvořit díky příležitostem cestovního ruchu a rozvoji podnikání. ORP Dvůr Králové vykazuje snahu na efektivní využití čerpání financí z ESI fondů, popřípadě národních a dalších zdrojů (SMOCR, 2015).

Území má největší rezervy především ve vysoké míře nezaměstnanosti a nízkém počtu pracovních příležitostí pro vysokoškolsky vzdělané obyvatele. Dalšími oblastmi, kde je nutné najít rychlá a vhodná řešení, je například nízká produkce zemědělské výroby, zhoršující se dopravní infrastruktura nebo špatný stav některých významných budov. A v neposlední řadě chybí zařízení a systém pro sběr a likvidaci biologicky rozložitelného komunálního odpadu.

Území je ohroženo nejvíce nedostatkem finančních prostředků důležitých pro zajištění dostatečných služeb pro veřejnost nebo opravu místních komunikací a tím podporu dopravní obslužnosti. Jako hrozba je vnímán možný zánik Gymnázia ve Dvoře Králové a s tím spojené omezení středoškolského vzdělání. Dále je potřeba upozornit na existenci záplavových zón na území regionu a také na postupný odchod obyvatel s vysokoškolským vzděláním do větších měst a zároveň růst počtu obyvatel postproduktivního věku (SMOCR, 2015).

4.2.2 Spolupráce obcí ve venkovském prostoru

Binek a kol. (2012) uvádí, že meziobecní spolupráce je významným nástrojem rozvoje a umožňuje lépe řešit problémy zahrnutých obcí. Uskupení může mít mnoho rozdílných podob, avšak výchozí principy zůstávají stejné. Svazky obcí neboli mikroregiony jsou nejtypičtější formou spolupráce. V praxi fungují jako prostorové vymezení pro místní akční skupiny.

Mnohdy však svazky nedokáží plně využít svůj potenciál a následkem toho nedochází k efektům plánované spolupráce. Mezi faktory, které ovlivňují spolupráci, patří např. účel a náplň činnosti (nalezení společného tématu), motivace, počet a charakter subjektů, jejich ochota spolupracovat, vhodná forma této spolupráce, její vnitřní mechanismy či způsoby financování. Pokud nemá svazek tato hlediska určena, hrozí nefunkčnost a pomalý úpadek vzájemné spolupráce (Binek a kol., 2012).

Nejzákladnější formou soudržnosti je celistvost území. Hranice svazku mohou být vymezeny jak přírodními podmínkami či kulturou, tak administrativním členěním (např. hranice správního obvodu ORP) (Binek a kol., 2012).

Venkovské mikroregiony spojují obce především k realizaci společných projektů jako je např. podpora rozvoje cestovního ruchu, výstavby nových čistíren odpadních vod, vodovodů apod. Mikroregiony mohou zahrnovat pouze několik málo členů, avšak mohou být i rozsáhlejší. Často je také důvodem k založení snaha obcí dosáhnout na finanční prostředky z ESI fondů Evropské unie (Čmejrek, 2008).

4.2.3 Program Leader (CLLD)

V nynějším období 2014-2020 je tento program součástí nově vytvořeného komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD), který je jedním ze tří integrovaných nástrojů a je určen především pro venkovské obce, ve kterých pro zapojení nesmí bydlet více než 25 000 obyvatel. Nástroj je veden jednotlivými místními akčními skupinami, které ho uplatňují na svém území. Proto je další podmínkou pro zapojení, že vymezené území musí mít mezi 10 000 a 100 000 obyvateli (GaREP, 2015).

Nástroj CLLD přímo navazuje na nástroj LEADER z minulého období, který byl založen na funkci spolupráce mezi veřejnou, soukromou a neziskovou oblastí. Nejvýznamnějším rozdílem je nové multifondové financování SCLLD. To umožňuje MAS finančně podporovat své projekty jak z Programu rozvoje venkova, který dosud byl jediný možný k využití, tak nyní i z jiných operačních programů (GaREP, 2015).

Těmito programy, ze kterých mohou MAS čerpat jsou Integrovaný regionální operační program, Operační program Životní prostředí, OP Zaměstnanost a jak bylo zvykem i Program rozvoje venkova (GaREP, 2015).

Použití integrovaný nástroj lze pouze na základě zpracované a schválené integrované strategie, která musí vycházet ze stanovených závazných ukazatelů určitých programů ESI fondů, dále přispívat k jejich naplnění a musí vycházet ze specifík a potenciálu řešeného území (dotaceeu.cz).

5 Výsledky

5.1 Mikroregiony a svazky obcí v rámci ORP Dvůr Králové nad Labem

5.1.1 Spolek Podzvičinsko, z.s.

Obrázek 2: Logo Podzvičinsko (z: <http://www.as4u.cz/galerie/obrazky/imager.php?img=9452&x=151&y=64>)

Spolek byl založen roku 2000 jako dobrovolný zájmový spolek obcí krajinné oblasti Podzvičinska a Podkrkonoší. Logo (obrázek 2) má představovat kopec Zvičinu, podle kterého se spolek pojmenoval. Cílem je především spolupráce a přispění k rozvoji v oblasti cestovního ruchu i rozvoji celé oblasti Podzvičinsko. Působnost spolku je vymezena správním územím jednotlivých členů, ze kterých 16 patří do ORP Dvůr Králové nad Labem a těmi jsou: Bílá Třemešná, Bílé Poličany, Borovnice, Borovnička, Dolní Brusnice, Doubravice, Dubenec, Dvůr Králové nad Labem, Horní Brusnice, Kuks, Lanžov, Mostek, Trotina, Třebihošť, Velký Vřešťov a Zdobín (Spolek Podzvičinsko, 2014).

5.1.2 Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Hustířanka

Obrázek 3: Logo DSO Hustířanka

(z: <http://www.hustiranka.cz/image.php?nid=1068&oid=2455957&width=910&height=474>)

Mikroregion byl založen roku 2001 s hlavní vizí podpořit hospodářsko-sociální a kulturní rozvoj celkového území svazku i jeho jednotlivých obcí. Jeho logo (obrázek 3) má vyjadřovat potok Hustířanku, který protéká několika obcemi ve vymezeném území. Cílem je tvořit stabilní venkovský svazek obcí s prosperujícím zemědělstvím, turistikou a neklesajícím počtem obyvatelstva. Působnost mikroregionu je vymezena správním územím jednotlivých členů, kterých je celkem 15 a z tohoto počtu 8 patří do ORP Dvůr Králové nad Labem. Těmito

obcemi jsou: Dubenec, Hříbojedy, Kuks, Lanžov, Libotov, Litíč, Velký Vřešťov a Vilantice (DSO M Hustířanka, 2013).

5.1.3 Společenství obcí Podkrkonoší

Obrázek 4: Logo Podkrkonoší (z: <http://www.podkrkonosi.info/images/content/003099-sop-logo-rgb-150dpi.jpg>)

Svazek byl založen roku 2004 s předmětem maximálního využití mnoha faktorů pro hospodářský či sociální rozvoj venkovského prostoru s ohledem na zachování přírodního a kulturního dědictví vymezeného území. Logo (obrázek 4) má představovat přírodu a lidovou architekturu podkrkonošských vesniček. Společenství tvoří nyní 11 obcí, ze kterých patří 4 do ORP Dvůr Králové nad Labem a těmi jsou: Kočeře, Kohoutov, Vítězná a Vlčkovice v Podkrkonoší (Společenství obcí Podkrkonoší, 2007).

5.1.4 Lázeňský mikroregion

Obrázek 5: Logo Lázeňský mikroregion (z: http://www.rohoznice.eu/img/lazensko_logo.png)

Mikroregion byl založen roku 2000 a jeho podstatou je zejména výkon činností vedoucích k efektivnímu rozvoji zájmového území, ochrana a prosazování společných zájmů členských obcí a jejich spolupráce při rozvoji činností, které se týkají propagace, koordinace a správy jejich vymezených oblastí rozvoje. Jejich logo je zobrazeno na obrázku 5. Mikroregion má sídlo na Pecce a tvoří ho celkem 22 obcí, ze kterých pod správu ORP Dvůr Králové nad Labem patří 4 obce, a to Borovnice, Trotina, Zábřezí-Řečice a Zdobín (Lázeňský mikroregion, 2015).

5.1.5 Svazek obcí Plynofikace

Svazek byl založen v roce 2003 především pro podporu celkového rozvoje a obnovy venkova svazku obcí. Úkoly byly vytvořeny pro oblasti školství, zdravotnictví, kultury, ochrany životního prostředí, požární ochrany, cestovního ruchu a sociální péče. Tento svazek by tak měl přispívat k zabezpečování čistoty členských obcí, správy veřejné zeleně a osvětlení, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod nebo k zavádění, rozšiřování a zdokonalování dopravní infrastruktury v obcích. Do tohoto svazku patří obce Choustníkovo Hradiště, Kuks, Stanovice a Vlčkovice v Podkrkonoší (Svazek obcí Plynofikace, 2012).

5.2 Místní akční skupiny v rámci ORP Dvůr Králové nad Labem

Zkratkou označované MAS jsou nezávislými sdruženími občanů, veřejné správy, neziskových organizací a soukromých podnikatelů. Hlavním cílem těchto skupin je zlepšit kvalitu života a prostředí venkovských oblastí. Bohužel oproti zbytku Evropy není v České Republice zvykem spolupracovat s ostatními (stránky MAS KD).

5.2.1 MAS Královédvorsko

Obrázek 6: Logo MAS Královédvorsko (z: http://www.maskd.cz/Images/Hla_logo.png)

Místní akční skupina Královédvorsko vznikla počátkem roku 2013. Jejímí předměty činnosti je především realizace společného zájmu za účelem rozvoje regionu, činnost spolková, dále i činnost výdělečná a podnikání. Byla založena pro naplňování principu partnerství, přípravu podmínek pro účast v programech ČR i EU, ochranu přírodních a kulturních hodnot, podporu ekonomiky, hospodářství, turistiky a kvality života na území své působnosti. Logo této MAS je zobrazeno na obrázku 6. V dnešní době má 47 členů a rozkládá se na území 12 obcí, ze kterých jsou v působnosti vymezeného regionu ORP obce: Bílá Třemešná, Bílé Poličany, Borovnička, Dolní Brusnice, Doubravice, Dvůr Králové nad Labem, Horní Brusnice, Mostek, Nemojov, Stanovice a Zábřeží-Řečice (MAS Královédvorsko, 2015).

5.2.2 MAS Hradecký venkov, o.p.s.

Obrázek 7: Logo MAS Hradecký venkov

(z: http://www.hradeckralove.org/uploads/PD/MAP/Logo_MAS_HradeckyVenkov.png)

Obecně prospěšná společnost Hradecký venkov byla založena roku 2007 za účelem poskytování služeb, jejichž cílem je rozvoj vymezeného regionu. Jedná se zejména o komunitně vedený místní rozvoj prostřednictvím místní akční skupiny. Dále jde o činnosti jako koordinace rozvoje regionu, propagaci a podporu turistiky, ochranu životního prostředí, krajiny, sídel a jejich hodnot, poradenské činnosti, posuzování a koordinaci projektů či produktů vedoucích k rozvoji, podporu podnikání a také činnosti podporující spolupráci s EU v rámci rozvoje regionu. Logo je zobrazeno na obrázku 7. Do působnosti společnosti Hradecký venkov spadají obce, které patří do ORP Dvůr Králové nad Labem a to: Dubenec, Hříbojedy, Kuks, Lanžov, Libotov, Litíč, Velký Vřešťov a Vilantice (MAS Hradecký venkov, 2016).

5.2.3 MAS Království - Jestřebí hory, o.p.s.

Obrázek 8: Logo MAS Království-Jestřebí hory (z: http://www.kjh.cz/loga/logo_mas_kjh_nove_2011.jpg)

Tato místní akční skupina jako součást obecně prospěšné společnosti vznikla roku 2007. Jejím hlavním účelem je poskytování prospěšných služeb, jejichž cílem je rozvoj regionu Podkrkonoší a Jestřebí hory, a to zejména s ohledem na uchování a obnovu života na venkově. Mezi tyto činnosti patří především podpora mnohých oblastí zkvalitňujících místní rozvoj, komunikaci a udržitelné využití krajiny a lidských zdrojů, iniciativa LEADER, jiné národní a evropské programy nebo stimulační spolupráce jednotlivých subjektů na území MAS. Logo je

zobrazeno na obrázku 8. Z obcí regionu Dvora Králové nad Labem do působnosti společnosti a MAS patří obec Kocbeře, Kohoutov, Vítězná a Vlčkovice (MAS KJH, 2015).

5.2.4 MAS Podchlumí

Obrázek 9: Logo MAS Podchlumí (z: http://www.podchlumi.cz/data/messages/obsah23_2.jpg)

Skupina byla založena původně jako občanské sdružení roku 2005 za účelem podpory trvalého rozvoje území s využitím potenciálu místních přírodních a lidských zdrojů, především činnostmi a projekty ve prospěch obcí, neziskových organizací a podniků či dalších subjektů působících na území MAS. Hlavními činnostmi, kterými spolek uskutečňuje své cíle, jsou např. příprava podmínek pro účast v programech ČR a EU, zapojení se v programech a realizace CLLD vymezeného regionu, rozvoj spolupráce místních aktérů a podobně jako u ostatních je předmětem i ochrana přírody, zvýšení kvality života na území nebo podpora turistiky a hospodaření. Logo MAS Podchlumí je zobrazeno na obrázku 9. Z vymezeného regionu Dvora Králové do této MAS patří obce Trotina a Zdobín (MAS Podchlumí, 2015).

5.2.5 MAS Brána do Českého ráje

Obrázek 10: Logo MAS Brána do Českého ráje

(z: http://www.masbr.cz/userfiles/files/dokumenty%20mas/MAS-%20uprava%20loga%202015_01.jpg)

Místní akční skupina vznikla koncem roku 2006 na základě potřeby organizovat podporu venkovských záměrů na území nejprve dvou mikroregionů. V současnosti zahrnuje území 48 obcí a ve všech orgánech MAS mají zastoupení zástupci ze všech nyníšších 4 částí území: Brada, Tábor, Novopacko a Pojizeří. Účelem je podobně jako u ostatních spolků všestranná podpora rozvoje území, a to zejména činnostmi ve prospěch obyvatel, návštěvníků,

obcí, podnikatelů a podniků, zemědělců i dalších subjektů působících na území. Logo je zobrazeno na obrázku 10. Do této MAS patří z vymezeného regionu Dvora Králové nad Labem pouze obec Borovnice (MAS Brána do Českého ráje, 2015).

5.3 Kvantitativní šetření

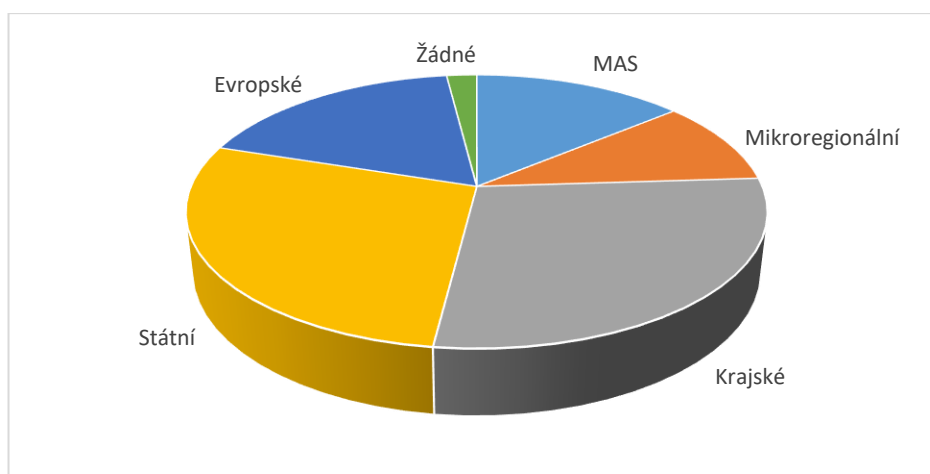
5.3.1 Dotazník pro starosty jednotlivých obcí ORP

Dotazníkové šetření probíhalo od 9.1. 2017 do 28.2. 2017 jak pomocí e-mailu, tak i telefonických rozhovorů. Největší 4 venkovské obce ORP Dvůr Králové své údaje poskytly, a především kvůli případnému obrovskému zkreslení bylo z dotazníkového šetření odebráno samo město Dvůr Králové nad Labem. Přesto z 27 ostatních dotazovaných starostů obcí jich poskytlo potřebné informace pouze 16. Zbytek buď nebyl k zastižení, nebo dokonce odmítl vyplnění dotazníku, a to především z důvodů časových.

5.3.2 Vyhodnocení kvantitativního šetření

Celkem bylo rozesláno starostům obcí 27 dotazníkových formulářů (příloha 3) a výzva k vyplnění se opakovala vždy v týdenních intervalech. Při automatickém potvrzení přečtení e-mailu úřadem následovalo dále telefonické spojení, kvůli snaze získat alespoň některé údaje. I přes to bylo zpět nakonec obdrženo a vyplněno přes e-mail 16 odpovědí. Šetření mělo především za cíl zjistit zájem obcí o dotační možnosti, které jsou pro ně dostupné. Dále je postupováno dle pořadí jednotlivých otázek.

1. Jaké dotační programy využíváte?

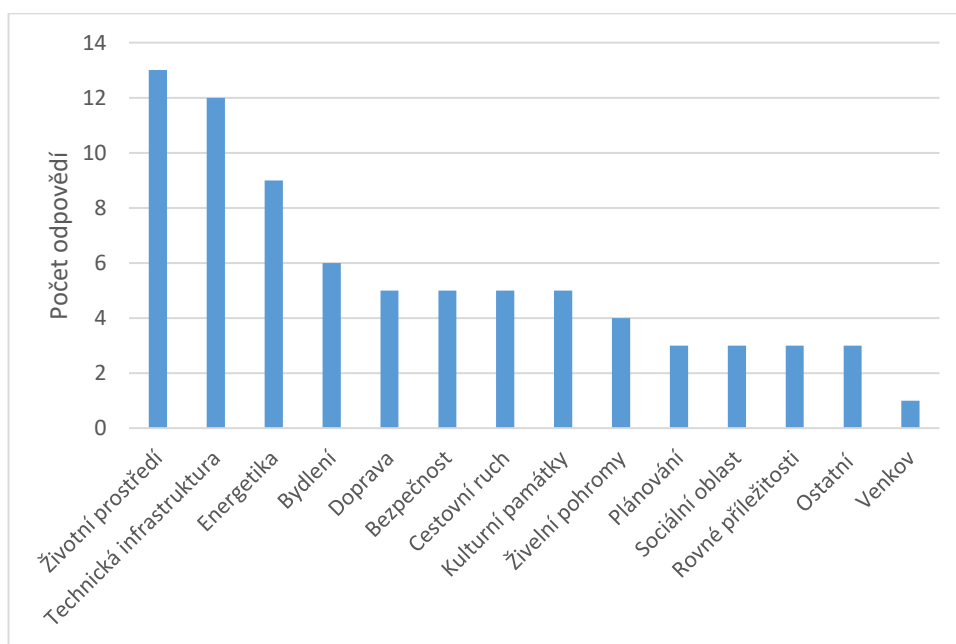

Obrázek 11: Graf využívaných dotačních programů

Respondenti mohli vybrat více možností, podle druhů využívaných dotací. Nejvíce a zároveň stejné množství respondentů (14) odpovědělo, že využívá dotace krajské (28 %) a Státní (28 %). Za nimi následují dotace evropské (18 %), místních akčních skupin (14 %) a nakonec mikroregionální (10 %). Jeden z respondentů dokonce uvedl, že nevyužívá žádné dotační programy.

2. Na jaká konkrétní opatření dotace využíváte?

K této otázce měly obce napsat oblasti a konkrétní příklady, na co přesně k nim dotace putují. Obce, které nebyly podpořeny, vůbec nevyužívají dotace nebo zatím nevědí, zda jim byly dotace přiznány, nebyly do tohoto grafu zahrnuty. Pro vytvoření určitého výstupu bylo u této otázky použito rozdělení na jednotlivé oblasti rozvoje, do kterých dotace putují podle Svazu měst a obcí (2016).

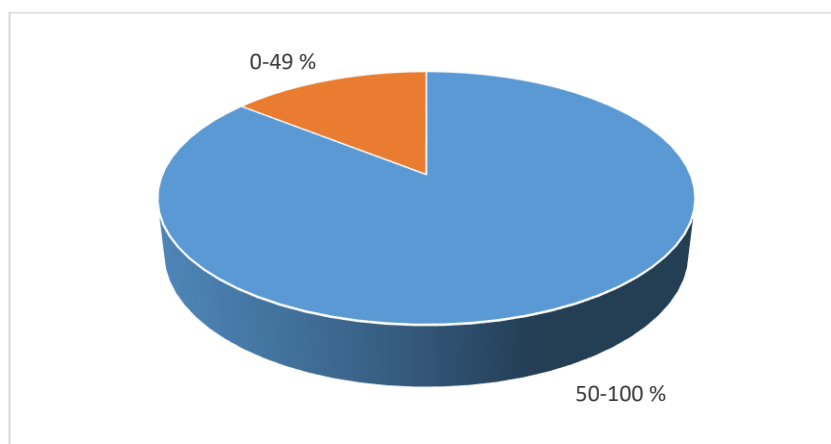

Obrázek 12: Graf oblastí využívání dotací

Z grafu můžeme vidět, že nejvíce podpořených dotací bylo do oblastí životního prostředí a nejméně venkov, kde se jednalo o údržbu venkovské zástavby a prostranství v obci Horní Brusnice.

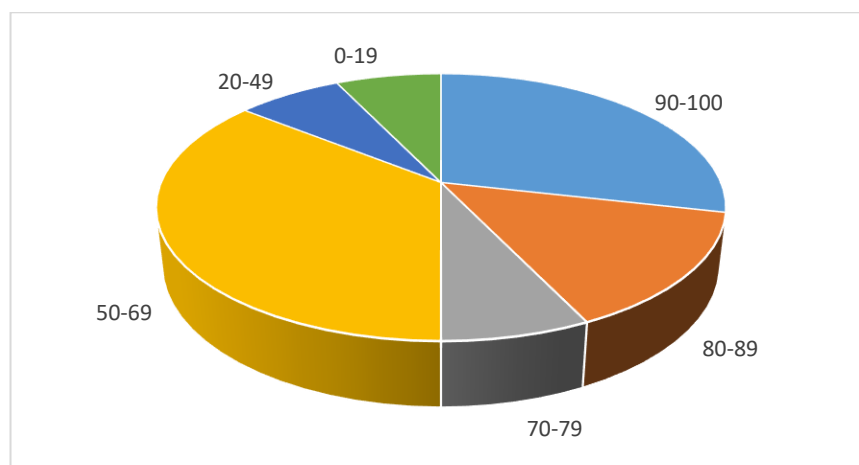
3. Kolik žádostí o dotace jste v programovém období 2014–2020 podali? a
4. Kolik žádostí o dotaci bylo v programovém období 2014–2020 podpořeno?

Pro tyto dvě otázky, ve kterých byly obce dotazovány na množství dotací, byl vytvořen výstup ve formě grafu procentuální dotační podpory projektů obcí. Obec Trotina nebyla zahrnuta, protože teprve tento rok podávala poprvé za programové období žádosti a v době vyplňování dotazníku stále nebylo rozhodnuto o jejich přiznání. Stejně tak nebyla zahrnuta obec Dolní Brusnice, která dotační projekty ani nepodává. Následně byly vymezeny intervaly pro lepší představu, v jakých oblastech se podpora projektů u obcí ORP vyskytuje.

Obrázek 13: Graf procentuální dotační podpory projektů obcí

U prvního grafu můžeme vidět, že se nejvíce obcí (12) setkává s 50 až 100 % podporou svých projektů. Zbylé 2 obce (Velký Vřešřov a Vilantice) jsou následně pod hranicí 50 %.

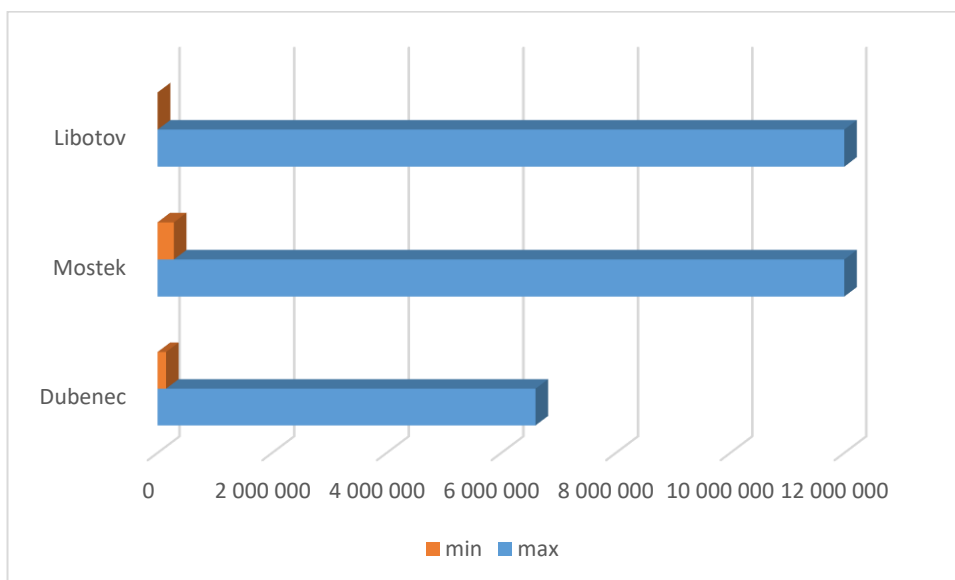

Obrázek 14: Graf procentuální dotační podpory projektů obcí (detailní)

U druhého grafu je možné pozorovat bližší informace v jakých intervalech se obce setkávají s přijetím či odmítnutím svých projektů. V intervalu 50-69 % se vyskytuje nejvíce obcí (5), jako druhý v pořadí následuje interval 90-100 %, do kterého se zahrnují 4 obce, a to Bílá Třemešná, Doubravice, Dubenec a Choustníkovo Hradiště. A třetí největší interval byl 80-89 %, kde jsou 2 obce. Nejhůře na tom byla obec Vilantice, která z 5ti podaných žádostí nedostala podporu ani z jedné.

5. Jaká byla nejvyšší dotace? a
6. Jaká byla nejnižší dotace?

Tyto dvě otázky byly zaměřeny na velikosti obcím poskytnutých dotací. Jako v předchozích dvou otázkách i zde musely být vyřazeny obce Dolní Brusnice, která o dotační podporu vůbec nežádá a Trotina kvůli tomu, že v současné době stále neví, jestli jim budou dotace přiznány. Dále nebyla použita obec Vilantice, která zatím v právě probíhajícím období nedostala podporu na žádnou ze svých žádostí. Nejvyšší dotaci ze všech obdržela obec Vítězná, a to v hodnotě 110 mil. Kč. Protože by tato obrovská částka velmi zkreslovala ostatní údaje, byla obec Vítězná z grafů také vyřazena. Jejich nejnižší poskytnutá dotace byla v hodnotě 20 000 Kč. Ostatní obce byly kvůli větší přehlednosti rozděleny podle nejvyšší obdržené dotace na ty, které měly nižší podporu než 5 mil. Kč a na ty, které dostaly částku vyšší než 5 mil. Kč.

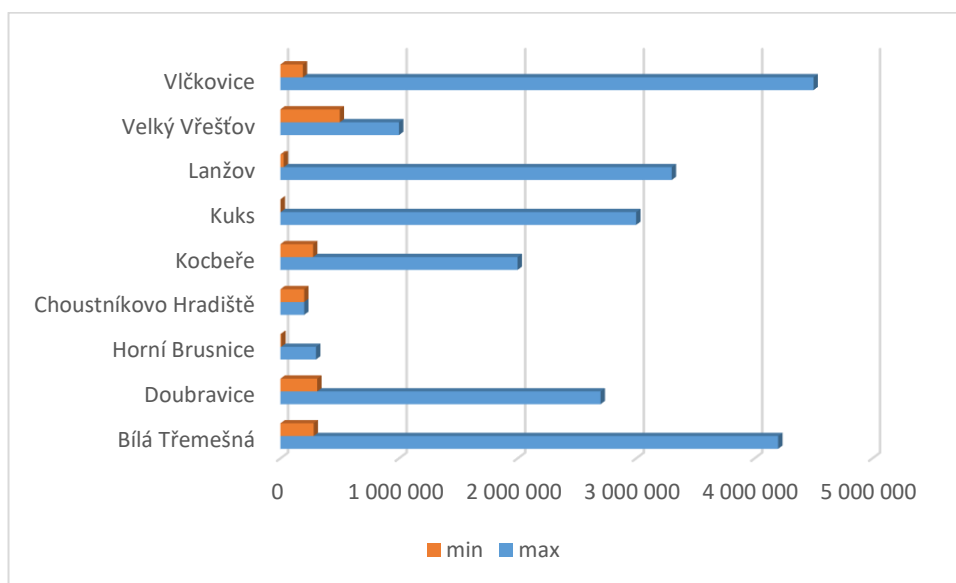

Obrázek 15: Graf obcí s nejvyšší podporou nad 5 000 000 Kč

V prvním grafu jsou uvedeny 3 obce s nejvyššími částkami získanými z dotací nad 5 mil. Kč. O první místo se s podporou 12 mil. Kč dělí obce Mostek a Libotov. V obci Mostek

byla tato dotace využita na intenzifikaci místní ČOV a u obce Libotov se získaná podpora použila na výstavbu vodovodu. Oproti nim v obci Dubenec s částkou téměř 6,6 mil. Kč provedli zateplení a výměnu zdroje v místní Základní a mateřské škole.

Nejnižší jejich získané částky poté byly použity v obci Mostek na výstavbu cyklostezky (286 000 Kč), v obci Libotov na vzdělání místních hasičů (3 600 Kč) a v obci Dubenec na zpracování územního plánu obce (150 000 Kč).

Obrázek 16: Graf obcí s nejvyšší podporou pod 5 000 000 Kč

Druhý graf ukazuje zbylých 9 obcí, které dostali dotaci pod hranicí částky 5 mil. Kč. Obec Vlčkovice v tomto případě obdržela nejvyšší částku (4,5 mil. Kč) a hned za ní obec Bílá Třemešná částku 4,2 mil. Kč., která byla použita na rozvoj technické infrastruktury v obci. Nejvyšší dotace obce Lanžov (3,3 mil. Kč.) byla použita podle dotazníku na energetické účely (zateplení budov mateřské školy a obecního úřadu) s celkovými náklady 5,2 mil. Kč. Obec Kuks byla podpořena celkem 2x částkou 3 mil. Kč a v obou případech byla použita na opravu místního mostu. Obec Doubravice obdržela částku 2,7 mil. Kč., kterou použila na rozvoj technické infrastruktury a obec Kocbeře částku 2 mil. Kč. na opravy budov.

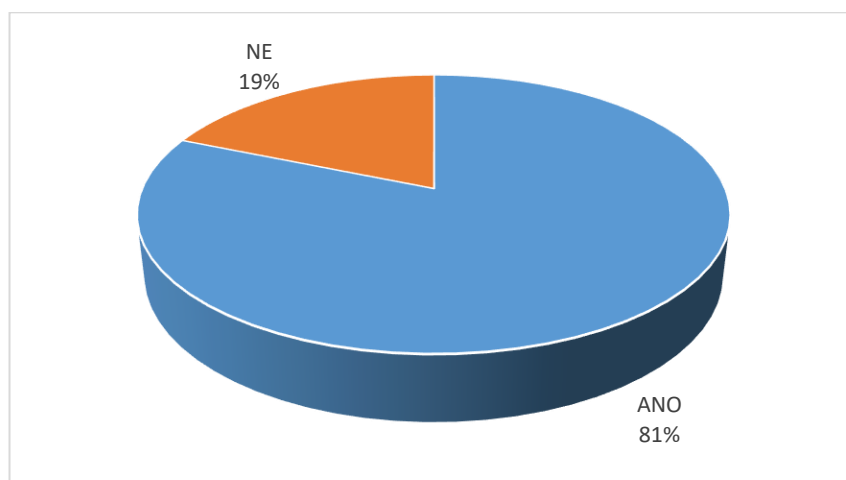
U ostatních obcí byla již částka 1 milion a nižší. Tyto dotace putovaly např. na opravy komunikací, rekonstrukci budov nebo na rozvoj technické infrastruktury.

7. Je obec členem MAS či svazků obcí? Kterých?

Tato otázka byla především vybrána pro vytvoření přehledu spolupráce obcí a pro přesnější tvorbu kapitoly, kde jsou jednotlivé Místní Akční Skupiny a svazky obcí, které se

nemalým způsobem podílí na finanční podpoře vybraného regionu, blíže popsány a rozděleny dle toho, jaké z obcí ORP Dvůr Králové nad Labem patří do jejich působnosti.

8. Má Vaše obec zpracovaný územní plán?

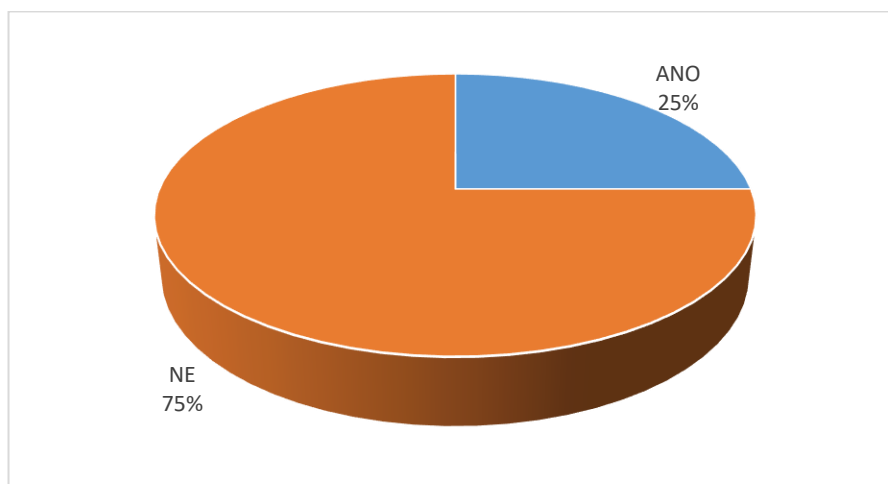

Obrázek 17: Graf počtu obcí se zpracovaným územním plánem

Tato otázka byla především vybrána pro zhodnocení mnou vytvořené hypotézy

Na grafu můžeme vidět, že 13 obcí (81 %) má územní plán zpracovaný a 3 zbylé ho nemají. Pouze 4 z obcí, které mají vytvořen svůj územní plán si myslí, že je jejich cesta snadnější. Zbytek obcí si myslí pravý opak a tedy, že není jednodušší cesta ať už mají územní plán nebo ne.

9. Myslíte, že cesta k získání dotace je pro vaši obec snadná?

Obrázek 18: Graf (Je pro vaši obec cesta k získání dotace jednoduchá?)

V této otázce měli starostové obcí vybrat dle svého názoru, jestli se jim zdá potřebná cesta pro získání dotace snadná. Tři čtvrtiny respondentů odpovědělo, že u nich převažují spíše negativní zkušenosti se získáváním dotací z různých finančních zdrojů a jak je z grafu také jasně vidět, zbylá jedna čtvrtina z dotazovaných již nemá nejspíše problém s podáváním žádostí o dotační podporu. Na tuto otázku navazuje přímo otázka následující, ve které je komentována zde uvedená odpověď od jednotlivých starostů.

10. Proč si myslíte, že tomu tak je?

Tato otázka byla vytvořena především pro shromáždění subjektivních názorů starostů jednotlivých obcí na problematiku dotační politiky, která má za úkol tyto obce podporovat v jejich rozvoji. Jak již z minulé otázky vyplynulo, pouze čtvrtina z dotazovaných obcí ORP Dvůr Králové nad Labem si myslí, že je jejich cesta k získání potřebných dotací snadná.

Starosta Bílé Třemešné, která je právě jednou z těchto obcí, ve své odpovědi říká že: *„Je to výběrem dobré poradenské agentury, která nám zajišťuje velkou část prací od vyhledání dotačních titulů až po zpracování žádosti. Důležitou okolností je i spolupráce zastupitelstva, které se nebojí závazků, které z dotací vyplývají.“* Starosta obce Dubenec ho poté doplňuje že: *„Hlavní jsou zkušenosti s žádáním, nepodlehnout nátlaku dotačních zprostředkovatelů a najít si spolehlivého partnera pro sepsání žádosti a přípravu podkladů. Je potřeba mít odpovědné zastupitelstvo, a hlavně alespoň střednědobý plán rozvoje obce. Důležitým aspektem je také dobrá účetní, která dokáže dotaci dobře zaučtovat, čímž se předejde problémům s finančním úřadem a vrácením dotace a penále.“* Zbylé 2 obce měly velice podobné názory především v tom smyslu, že si většinou platí firmy, které o dotace jejich jménem žádají a také radili, že je důležité nepodlehnout nátlaku a stále se snažit.

Zbytek dotazovaných (12) naopak nepovažuje cestu k získání dotace pro svoji obec za snadnou. Například starostka obce Velký Vřešťov v podstatě všechny podstatné problémy shrnula ve své odpovědi: *„Každý vyhledávatel dotace má svá určitá specifika a některé PC programy, ve kterých je třeba žádat. Ty jsou ovšem přílišné a nepochopitelné. Na malých obcích, kde je starosta na veškerou agendu sám, a to nechci zlehčovat jeho schopnosti, nejsou odborníci a někdy si musí najmout za nehorázné sumy externí firmy pro zpracování celé agendy, protože by jinak obce neobstály v žádosti, ve výběrovém řízení, kontrole a auditu.“* Starosta Doubravice toto tvrzení potvrzuje a doplňuje, že jsou často nevhodně nastavené dotační tituly, kdy se pořizuje ne vždy přesně to, co by obec opravdu potřebovala. Starostka obce Lanžov dále poukazuje na to, že: *„Pro malou obec s malým rozpočtem a zároveň obec rozdělenou celkem*

na 5 částí, které jsou poměrně vzdáleny od sebe, je příprava, podklady k žádostem a podání samotné žádosti velmi nákladná. Nikdy také není jistota, že dotace nakonec dopadne.“ Podobně tuto skutečnost popisuje i starosta Libotova a dodává: „Většina dotací je vázána na složité projekty a výběrová řízení. Malé obce nemají aparát, o který by se v těchto situacích mohly opřít a jsou proto nuceny si najímat drahé soukromé firmy, které za ně projekty řeší, na což samozřejmě chybí finance.“ Starosta obce Dolní Brusnice, která dotace již raději vůbec nevyužívá napsal: „Legislativa je hodně složitá, časově náročná a výsledek je přesto nejistý. V minulosti, i když byla naše žádost úspěšná, tak pro nás už nezbyly peníze. Výzvy pro malé obce byly podle všeho nastaveny tak, aby ve většině případů nebyly dosažitelné.“

6 Diskuze

Pokud bychom chtěli začít od základu a jednotně definovat či vymežit samotný pojem venkova, tak podle mnohých autorů je to velice problematický počin. Bernard (2011) zastává názor, že nelze od sebe oddělit město a venkov, což způsobuje vznik nejednoznačných forem, které jsou zčásti městy a zčásti stále venkovem. Tento názor lze uvést za dosti výstižný, protože v dnešní době není možné nuceně klasifikovat, co je a co již není venkovem. Často však můžeme říci, že tuto chybu při označování děláme. Příčina může být v dříve používaných a zavedených pojmech. Čmejrek (2009) například poukazuje na husté a velmi roztrášené osídlení po celé České republice. U této příležitosti používá označení malé venkovské obce, které se zdá být příhodnějším než např. obecné označení venkov. Nelze však říci, jestli se autor dále diví, že tyto venkovské obce mají vlastní samosprávu, nebo ne. Vybrané základní přístupy pro vymezení venkovských oblastí, a především podle obyvatel sídla můžeme popsat za velice nestálé. Zákon 128/2000 Sb. sice říká, že by to měla být oblast pod 3000 obyvatel, ale setkáváme se s dalšími hodnotami jako 2000 nebo dokonce 1000 obyvatel, a to je velice matoucí při potřebách vymezení.

Při pohledu na určité názory spojené s rozvojem venkova je možné vidět nerozhodnost, hlavně v tom smyslu, jak si autoři představují spíše dlouhodobý rozvoj, a to nejen venkova. Např. Idziak (2004) uvažuje o rozvoji venkova jako o procesu pozitivním, který by měl sice zlepšovat podmínky života, ale měl by mít za úkol zachovat tradiční hodnoty, charakter a zdůraznit kulturní dědictví. Oproti tomuto názoru jsou Beran s Dlaskem (2005) přesvědčeni, že je rozvoj spíše spojován s modernizací, využíváním nových technologií, zlepšení a inovací. Avšak dále poukazují na to, že tyto technické schopnosti mají řadu negativních vlastností. Nejvýstižněji tuto problematiku popsal Woods (2005), který totiž uvažuje o rozvoji venkova jako o střetu mezi modernizací a jeho zachováním.

Vymezení a určení oblastí obnovy lze uvést za velmi problematické a často proto nepřesné. Jak říká Provazníková (2015), tak by územní samospráva měla pro své obyvatele zabezpečit veřejné statky a služby různými způsoby s přihlédnutím na vysokou efektivitu a hospodárnost. Především ale záleží na tom, jaké autor vidí důležité potřeby pro jeho vybrané území a jakým způsobem je pojímá a interpretuje. I přesto, že autor myslí stejnou či podobnou oblast jako autor jiný, nemusí znamenat, že ji také stejně popíše a nazve. Podle všeho se ale v některých těchto tematických celcích autoři shodují, a tak můžeme např. vidět vybrané oblasti jako je životní prostředí, infrastruktura, průmysl, zemědělství, kultura, cestovní ruch nebo služby. Pro potřeby uvedeného dotazníku bylo použito rozšířenější dělení těchto oblastí,

a to podle Svazu měst a obcí (2016), které je uvádí ve své publikaci podle toho, kam putují dotace. Následuje krátké uvedení jednotlivých tematických celků, které byly vybrány z šetření a podporovány dotacemi přímo pro vymezený region Dvora Králové nad Labem.

V oblasti životního prostředí, která byla nejčastěji podporovanou se jednalo především o problematiku nakládání s odpady, údržbu veřejné zeleně, vybrané vodní plochy a ekosystémy nebo čistotu ovzduší v obci. Oblast technické infrastruktury, která byla na místě druhém nejčastěji využívala dotace na výstavbu či rekonstrukci vodovodů, kanalizací a ČOV v obcích. Do oblasti energetiky poté nejvíce patřilo zřízení nebo obnova veřejného osvětlení, zateplení budov (zelená úsporám) a snížení emisních zátěží. Oprav budov (bytů) a výstavby dětských hřišť se dále týkalo oblasti bydlení. Do oblasti dopravy byly poskytovány dotace na výstavbu a opravy místních komunikací, cyklostezek nebo mostů. A v dalších oblastech poté bylo časté zřízení či oprava chodníků, vybavení zásahových jednotek, a to jak hasičských, tak i záchranných služeb, protieroční nebo protipovodňová opatření, opravy kulturních památek (křížky, historická centra) a financování vzhledu obcí, tvorbu nových územních plánů nebo i zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných v režimu veřejně prospěšných prací.

Oblast uvedená jako ostatní nakonec zahrnovala vzdělávání, kulturní či společenské akce, a dokonce setkávání a předávání zkušeností s polským partnerem v obci Vítězná, a to v rámci Česko-Polské přeshraniční spolupráce.

Stejně jako je těžké jednotně definovat pojem venkov, tak je problematické vymezit pojem region. Jak se shodují autoři Čmejrek (2008) s Hudečkovou a kol. (2015), je tento pojem nejednoznačný a existuje mnoho jeho definic, protože vychází z řady kritérií použitých při vymezení a typizaci. Spíše lze souhlasit s názorem Wokouna a kol. (2011), že i když se tento termín používá při různých příležitostech, tak je možné tento problém nejednotnosti překonat a chápat pojem region jako celek, který vzniká regionálním odlišením krajiny.

Další důležitou součástí, kterou je nutno uvést jsou problémy jak regionů, tak územních samospráv. Pyke a Johnson (2001) doplňují Wokouna a kol. tím, že jeho popisované prohlubování rozdílů mezi venkovem a městem nebo dokonce vzájemně mezi venkovskými oblastmi vysvětlují jako důsledky globalizace, lokalizace a také technologických změn. Jak ale uvádí Schmied (2005), tak je termín globalizace využíván velmi často pro spíše všeobecné zdůvodnění celosvětových změn. Avšak pokud se podíváme na procesy, které jsou opravdové a významné, tak nikdo nemůže s jistotou sdělit, co vše si pod tímto pojmem máme představit. Woods s McDonaghem (2011) popsali 2 časté mýty tohoto procesu. Zde je velice zajímavý hned ten první, který tvrdí, že globalizace bývá považována za dominantní sílu, která nuceně sjednocuje prostředí a ohrožuje tím tradice a odlišnosti ve světě. Je možné říci, že jde pouze o

úhel pohledu. Autoři totiž berou venkov jako stálý a oddělený prostor, avšak jak už bylo uvedeno dříve, tak nelze úplně rozlišit, kde venkov je a kde už přechází v městské uspořádání. Autoři dále uvádí, že se jedná o vnější sílu, která ovládá venkovské oblasti což má za následek malý vliv místních představitelů. S tímto výrokem je možné i nesouhlasit především z toho důvodu, že globalizace nemá jen dopad na venkov, ale také na města a jejich obyvatele. Dalším problémem je, jak uvádí Fischer (2012) oslabování venkova stárnutím jeho populace. Většinou mladší generace migrují do větších měst, protože vidí lepší potenciál pro uplatnění v procesu pracovním, který na venkově často chybí. Avšak po nějaké době v tomto procesu se zase naopak snaží vrátit zpátky jak se říká ke kořenům. Jenže když si toto rozebereme, tak tím, že mladší odcházejí, obyvatelstvo venkova stárne a nijak nenapomáhá vyrovnání právě ani když se po letech vrací. Avšak lze uvést, že nejdůležitějším problémem, který přímo souvisí s touto prací je financování územních samospráv. Dle zkušeností a ze sběru dat od jednotlivých starostů lze říci, že můžeme souhlasit s Provazníkovou (2015), která říká že jsou obce málo finančně soběstačné a zároveň nemají možnosti, jak zvyšovat své daňové příjmy. Stejně tak je problémem velikost venkovských obcí s čímž souvisí místní operující obecní orgány, které nemají dostatečné odborné znalosti, aby vůbec mohli svým působením nějak pomoci v rozvoji své obce. Jak dále uvádí, tak při nedostatku finančních prostředků, které malé obce někdy opravdu potřebují pro realizaci větších investičních akcí, je velkým rizikem jejich možná platební neschopnost. Zásadním problémem je také dosti zastaralý a zároveň stále neupravený rozvoj veřejné správy, kde by se měla provést především revize a optimalizace výkonu pro jednotlivá území a také vyřešit nejednotné kompetence městských obvodů a částí.

Jak uvádí Tunka (2014) ve svém článku tak je územní plán obce základním koncepčním a rozvojovým dokumentem, který by měla každá z obcí mít, aby věděla či vymezila, jakých oblastí až chce dosáhnout. Podotýká však, že i když územní plán není povinný, pořídilo si ho více než 80 % všech obcí ČR, což svědčí o jeho významu. V rámci uvedeného kvantitativního šetření byly hodnoceny vytvořené hypotézy. Tou první bylo, že obce, které mají zpracovaný svůj územní plán se k dotacím dostanou snadněji. I přesto, že má většina obcí vypracován územní plán, tak si nemyslí, že by se k dotacím dostávali snadněji. Tato hypotéza nebyla tedy teoreticky podle odpovědí jednotlivých starostů potvrzena a nejspíše to, že obce územní plán mají zde nehraje žádnou roli.

Druhá z hypotéz, která říká, že venkovské obce regionu Dvora Králové nad Labem často nedosáhnou na potřebné dotace byla stejně jako první hodnocena v rámci dotazníku pro starosty obcí. Ze všech sebraných odpovědí je možno vidět, že se s podporou svých žádostí setkalo více jak 80 % obcí, a tím nebyla tedy potvrzena ani tato hypotéza.

Je důležité však podotknout, že uvedené výstupy z šetření jsou velmi subjektivní a pokud bychom chtěli přesnější zhodnocení jak jednotlivých hypotéz, tak celé problematiky, bylo by nutné získat objektivní skutečnosti. Avšak to je dlouhodobým a velice problematickým počinem, který je těžko proveditelný.

Z výstupů poslední otázky dotazníku můžeme zhruba vidět, co si většina ze starostů jednotlivých obcí myslí. V podstatě jsou podle nich nastavena velmi složitá pravidla a podmínky, které je obtížné všechny splnit pro získání požadované dotace. Nejvíce je však kritizována přílišná administrativní zátěž, kterou musí starostové často zpracovávat sami. Takto malé obce totiž často nemají dostatečný počet úředníků na to, aby se těmito formalitami mohly plně zabývat. Zároveň tyto obce nemají ani finanční prostředky na to, aby si najaly specializované firmy, které by se místo nich mohly postarat o správné podání žádostí. Mnozí ze starostů dále poukazují na počítačové programy, ve kterých se žádosti podávají a jejich velkou různorodost. Tyto problémy vidí podobně i Provaníková (2015), která říká, že má současný systém poskytování dotací řadu výhod, ale i nevýhod. Těmi jsou především nedostatky systému kvůli jeho složitosti, podmínky poskytování jsou netransparentní a z praxe Provaníkové jsou potvrzovány hypotézy o využívání politických konexí pro získání podpory. K tomu navrhuje, že by přispělo zveřejnění kritérií pro běžné dotace či přijetí jednotných pravidel pro výběr projektů investičních. Dále poukazuje na to, že chybí dlouhodobější pravidla, což nepomáhá plánování a rozpočtování obcí v dlouhodobějším horizontu. A i zde navrhuje, že by měly být záměry alespoň státní pro přidělování dotací předvídatelnější alespoň na období dvou let. Poukazuje na to, že v dalších zemích EU dochází k přechodu na dotace neúčelové, avšak je kladen vyšší důraz na specifikace jednotlivých ukazatelů veřejných služeb a jejich průběžné hodnocení, které slouží jako podklad pro poskytování dotací.

Určitě by se našlo mnohem více těchto problémů, co stále brání malým obcím k řádnému rozvoji, který si každý z jejich obyvatel rozhodně zaslouží.

7 Závěr

Tato bakalářská práce shrnuje vliv dotací a investic na region Dvůr Králové nad Labem. Samotná práce byla rozdělena na teoretickou (literární rešerši) a praktickou část. Podle cílů byl vytvořen především přehled poskytovaných dotací z různých zdrojů dostupných v České republice. Dále bylo zhodnoceno probíhajícího programového období 2014-2020, kde byly popsány jednotlivé fondy a základní struktura zdrojů dotací.

Pro potřeby zhodnocení dotazníku byly v práci zpracovány nejčastější oblasti rozvoje jako je např. infrastruktura, životní prostředí, cestovní ruch apod. Dále byly vymezeny pojmy jako venkov, region a s nimi související problémy mezi které lze zařadit globalizaci, stárnutí obyvatelstva nebo pro tuto práci důležitou dostupnost finančních prostředků pro obce.

V praktické části byl vymezen region Dvora Králové nad Labem, a to správním obvodem ORP zahrnujícím celkem 28 obcí. Přibližně zde bydlí 27 200 obyvatel, avšak z tohoto počtu se nachází ve městě Dvoře Králové nad Labem něco přes 15 000 obyvatel. Součástí je také SWOT analýza určující silné a slabé stránky a zároveň hodnotící příležitosti a hrozby celého regionu. Důležitou součástí práce je posouzení činností na území operujících místních akčních skupin a spolků obcí, které se nemalým způsobem podílí na finanční podpoře regionu.

Tou však nejdůležitější součástí je samotný pro potřeby této práce vytvořený kvantitativní výzkum, týkající se především využívání dotačních možností u jednotlivých obcí. Podle výstupů z dotazníku, který se skládal z celkem 10 otázek a byl určen starostům obcí ORP Dvůr Králové nad Labem se následně posuzovala pravdivost vlastních hypotéz.

Hypotéza č. 1, která předpokládala, že venkovské obce regionu Dvora Králové nad Labem často nedosáhnou na potřebné dotace, nebyla v případě tohoto šetření **potvrzena**, protože se s podporou svých projektů setkalo přes 80 % z dotazovaných obcí.

Hypotéza č. 2, která říkala, že obce, které mají zpracovaný územní plán se k dotacím dostanou snadněji, nebyla stejně jako ta první v případě šetření **potvrzena**, protože i přesto, že má většina obcí zpracován svůj územní plán, tak si však nemyslí, že by se k dotacím dostávali snadněji.

Tato práce především pomohla nalézt mnohem více problémů, jak nám známých, tak i méně známých, co stále brání malým obcím k jejich řádnému rozvoji, který si každý z obyvatel rozhodně zaslouží. Měli bychom se tedy více zaměřit na podporu i těch nejmenších obcí našeho systému, protože stejně jako u hodinového stroje, tak i zde představují tyto články nepostradatelnou součást, kterou je nutno opravovat a chránit.

8 Seznam literatury

- Beran, V., Dlask, P. 2005. Management udržitelného rozvoje regionů, sídel a obcí. Academia. Praha. 323 s. ISBN: 80-200-1201-X.
- Bernard, J., Illner, M., Kostelecký, T., Vobecká, J. 2011. Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Sociologické nakladatelství (SLON). Praha. 236 s. ISBN: 978-80-7419-069-8.
- Binek, J., Galvasová, I., Toušek, V., Věžník, A., Kunc, J., Seidenglanz, D., Halásek, D., Řehák, S. 2007. Venkovský prostor a jeho oživení. Georgetown. Brno. 140 s. ISBN: 80-251-19-5.
- Binek, J., Galvasová, I., Svobodová, H., Holeček, J., Chabičovská, K. 2012. Přístupy k posílení spolupráce a synergie ve venkovských mikroregionech. GaREP, spol. s.r.o. Brno. 20 s. ISBN: 978-80-905139-4-5.
- Boháčková, I., Antoušková, M., Brožová, I., Červená, G., Hudečková, H., Lošťák, M., Malá, Z., Tomšík, K. 2011. Finanční podpora zemědělství a regionálního rozvoje – vybrané aspekty. powerprint. Praha. 126 s. ISBN: 978-80-87415-32-0.
- Boučková, B., Homolka, J., Malý, M., Škubna, O. 2015. Agrární a strukturální politika. Česká zemědělská univerzita. Praha. 141 s. ISBN: 978-80-213-2067-3.
- Čmejrek, J. 2008. Obce a regiony jako politický prostor. Alfa Nakladatelství. Praha. 165 s. ISBN: 978-80-87197-00-4
- Čmejrek, J. a kol. 2009. Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR. Kernberg Publishing. Praha. 133 s. ISBN: 978-80-87168-10-3.
- Farrell, M., Mahon, M., McDonagh, J. The rural as a return migration destination. European Countryside [online]. January 2012. 4 (2012). 1. [cit. 2017-3-22]. Pages 31-44, ISSN: 1803-8417. DOI: <https://doi.org/10.2478/v10091-012-0012-9>.

Fischer, T. Aging population in change – a crucial challenge for structurally weak rural areas in Austria. *European Countryside* [online]. March 2014. 6 (2014). 1. [cit. 2017-3-22]. Pages 9-17, ISSN: 1803-8417. DOI: <https://doi.org/10.2478/euco-2014-0002>.

GaREP. 2015. *Integrované nástroje rozvoje území: vývoj, současnost, nové impulzy*. GaREP, spol. s.r.o. Brno. 128 s. ISBN: 978-80-905139-7-6.

Horáková, H., Fialová, D. 2014. *Transformace venkova – Turismus jako forma rozvoje*. Aleš Čeněk. Plzeň. 398 s. ISBN: 978-80-7380-537-1.

Hudečková, H., Lošťák, M., Ševčíková, A. 2015. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Česká zemědělská univerzita. Praha. 193 s. ISBN: 978-80-213-1413-9.

Hrabánková, M., Bacsí, Z., Kovács, E., Stankowski, S., Moudrý, J., Čermák, B., Rolínek, L., Škodová, D. 2006. *Structural Policy and Rural Development in the EU*. University of South Bohemia. České Budějovice. 77 p. ISBN: 80-7040-920-7.

Idziak, W. 2004. *O odnowie wsi*. Fundacja Wspomagania Wsi. Warszawa. 142 s. ISBN: 83-914959-9-X.

Kotzeva, M. (ed.) 2016. *Urban Europe - Statistics on cities, towns and suburbs*. Publications office of the European Union. Luxembourg. p. 286. ISBN: 978-92-79-60139-2

Matuš, V. Úvaha o infrastruktuře. *Urbanismus a územní rozvoj* [online]. 2014. (17). 3. [cit. 2017-2-17]. Strany 25-31, ISSN: 1212-0855. Dostupné z: <
<http://www.uur.cz/default.asp?ID=4712>>

MMR. 2015a. *Abeceda fondů EU 2014–2020*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Praha. 40 s. ISBN: 978-80-7538-014-2

MMR. 2015b. *Evropské fondy 2014-2020: jednoduše pro lidi*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Praha. 28 s. ISBN: 978-80-87147-84-9.

MMR. 2016a. Evropské fondy pro obce: příležitosti v období 2014-2020. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Praha. 76 s. ISBN: 978-80-7538-074-6

Moseley, M. 2003. Rural Development: Principles and Practice. Sage. London. p. 227. ISBN: 0761947671.

OECD. 2013. Rural-Urban Partnerships: An Integrated Approach to Economic Development. OECD Publishing. Paris. 332 p. ISBN: 9789264204812. DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264204812-en>

OECD. 2016. Understanding rural economies. In: OECD regional outlook 2016: Productive Regions for Inclusive Societies. OECD Publishing. Paris. p. 139-177. ISBN: 9789264260245. DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264260245-6-en>

Peková, J. 2005. Veřejné finance – úvod do problematiky. ASPI, a.s. Praha. 528 s. ISBN: 80-7357-049-1.

Perlín, R., Šimčíková, A. Criteria of a successful rural municipality. Europa XXI [online]. 2008. 17 (2008). [cit. 2017-2-25]. Pages 29-44, ISSN: 1429-7132. DOI: <http://rcin.org.pl/dlibra/doccontent?id=137>

Perlín, R. Theoretical approaches of methods to delimitate rural and urban areas. European Countryside [online]. January 2010. 2 (2010). 4. [cit. 2017-2-15]. Pages 182–200, ISSN: 1803-8417. DOI: <https://doi.org/10.2478/v10091-010-0013-5>.

Pinho, C., Varum, C., Antunes, M. Structural Funds and European Regional Growth: Comparison of Effects among Different Programming Periods. European Planning Studies [online]. July 2015. 23 (2015). 7. [cit. 2017-3-22]. Pages 1302-1326, DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/09654313.2014.928674>.

Provazníková, R. 2015. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. GRADA Publishing. Praha. 288 s. ISBN: 978-80-247-5608-0

Pyke, D.F., Johnson, M.E., Supply Chain Management: Integration and Globalization in the Age of eBusiness. Tuck School of Business Working Paper [online]. November 2001. 2 (9). [cit. 2017-2-15]. DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.307462>

Rothbard, M.N. 2005. *Ekonomie státních zásahů*. Liberální institut. Praha. 443 s. ISBN: 978-80-86389-10-3.

Schmied, D. 2005. *Winning and losing: the changing geography of Europe's rural areas*. Ashgate Publishing. Aldershot, Hants, England. 307 p. ISBN: 0754641015.

Stejskal, J., Kovárník, J. 2009. *Regionální politika a její nástroje*. Portál. Praha. 216 s. ISBN: 978-80-7367-588-2

Svaz měst a obcí České republiky. *Národní dotační zdroje – příležitosti a možnosti pro města a obce* [online]. Prosinec 2016. [cit. 2017-2-17]. ISBN: 978-80-906042-8-5. Dostupné z <<http://www.smocr.cz/cz/tiskovy-servis/publikace/publikace-narodni-dotacni-zdroje-prilezitosti-a-moznosti-pro-mesta-a-obce.aspx>>

Tunka, M. *Cena územního plánu*. *Urbanismus a územní rozvoj* [online]. 2014. (17). 3. [cit. 2017-2-17]. Strany 18-21, ISSN: 1212-0855. Dostupné z: <<http://www.uur.cz/default.asp?ID=4712>>

Wokoun, R., Mates, M., Kadeřábková, J. 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Aleš Čeněk. Plzeň. 474 s. ISBN: 978-80-7380-304-9.

Woods, M. 2005. *Contesting rurality: Politics in the British countryside*. Ashgate Publishing. Aldershot, Hants, England. 209 p. ISBN: 0754630250

Woods, M., McDonagh, J. *Rural Europe and the world: Globalization and rural development* (editorial). *European Countryside* [online]. January 2011. 3 (2011). 3. [cit. 2017-2-15]. Pages 153–163, ISSN: 1803 8417. DOI: <https://doi.org/10.2478/v10091-012-0001-z>.

8.1 Seznam použitých internetových zdrojů

Český statistický úřad. Malý lexikon obcí České republiky – 2016 [online]. Prosinec 2016. [cit. 2017-2-15]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2016>>

DSO M Hustířanka. Stanovy [online]. 2013. [cit. 2017-2-11]. Dostupné z: <<http://www.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?id=94500>>

Lázeňský mikroregion. Stanovy [online]. 2015. [cit. 2017-2-11]. Dostupné z: <<http://www.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?id=94992>>

Ministerstvo pro místní rozvoj. Dohoda o partnerství pro programové období 2014-2020 Česká republika [online]. 21. prosince 2016 [cit. 2017-2-17]. Dostupné z < <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mmr/strategie/dohoda-o-partnerstvi-pro-programove-obdobi-2014-2020-akt-12-2016?typ=o>>

MMR. Pravidla řízení a koordinace Dohody o partnerství v programovém období 2014-2020 [online]. Leden 2016 [cit. 2017-3-10]. Dostupné z: <<https://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/a651a345-fa0f-4bc9-b994-3ba040a2f4e4/Pravidla-rizeni-a-koordinace-Dohody-o-partnerstvi-v-programovem-obdobi-2014%E2%80%932020.pdf?ext=.pdf>>

MAS Brána do Českého ráje. Stanovy MAS Brána do Českého ráje, z.s. [online]. 2015. [cit. 2017-2-11]. Dostupné z: <<http://www.masbcr.cz/cz/o-nas/dokumenty-mas.html>>

MAS Hradecký venkov. Statut o.p.s. 2016 [online]. 2016. [cit. 2017-2-11]. Dostupné z: <http://www.mashradeckyvenkov.cz/showpage.php?name=zakladni_informace>

MAS KJH. Schválená verze statutu [online]. 2015. [cit. 2017-2-11]. Dostupné z: <http://www.kjh.cz/mas_dokumenty.php>

MAS Královédvorský. Stanovy MAS Královédvorský, z.s. [online]. 2015. [cit. 2017-2-11]. Dostupné z: <<http://www.maskd.cz/?ID=7>>

MAS Podchlumí. Stanovy Podchlumí [online]. 2015. [cit. 2017-2-11]. Dostupné z: <<http://www.maspodchlumi.cz/stanovy-jednaci-a-volebni-rad/>>

SMOCR. Strategický dokument ORP Dvůr Králové nad Labem [online]. 2015. [cit. 2017-2-15]. Dostupné z: <<http://www.smocr.cz/cz/meziobecni-spoluprace/dokumenty/klicova-aktivita-13/dokumenty-orp/dvur-kralove-nad-labem.aspx>>

Spolek Podzvičinsko. Stanovy spolku [online]. 2014. [cit. 2017-2-11]. Dostupné z: <<http://www.podzvicinsko.cz/cs/podzvicinsko-z-s.html>>

Společenství obcí Podkrkonoší. Stanovy [online]. 2007. [cit. 2017-2-11]. Dostupné z: <<http://www.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?id=95016>>

Stránky Ministerstva pro místní rozvoj (strukturalni-fondy.cz). Programové období 2014-2020. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020>>

Stránky Ministerstva pro místní rozvoj (dotaceeu.cz). Komunitně vedený místní rozvoj. Dostupné z: <<http://www.dotaceeu.cz/cs/Microsites/uzemni-dimenze/Integrovanenastroje/CLLD>>

Svazek obcí Plynofikace. Stanovy DSO [online]. 2012. [cit. 2017-2-11]. Dostupné z: <<http://www.choustnikovohradiste.cz/urad-2/svazek-obci-plynofikace/dokumenty/?page=1>>

8.2 Zákony

Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů

9 Seznam obrázků

Obrázek 1: Správní obvod ORP Dvůr Králové nad Labem

Obrázek 2: Logo Podzvičinsko

Obrázek 3: Logo DSO Hustřanka

Obrázek 4: Logo Podkrkonoší

Obrázek 5: Logo Lázeňský mikroregion

Obrázek 6: Logo MAS Královédvorskó

Obrázek 7: Logo MAS Podchlumí

Obrázek 8: Logo MAS Království Jestřebí-hory

Obrázek 9: Logo MAS Hradecký venkov

Obrázek 10: Logo MAS Brána do Českého ráje

Obrázek 11: Graf využívaných dotačních programů

Obrázek 12: Graf oblastí využívání dotací

Obrázek 13: Graf procentuální dotační podpory projektů obcí

Obrázek 14: Graf procentuální dotační podpory projektů obcí (detailní)

Obrázek 15: Graf obcí s nejvyšší podporou nad 5 000 000 Kč

Obrázek 16: Graf obcí s nejvyšší podporou pod 5 000 000 Kč

Obrázek 17: Graf počtu obcí se zpracovaným územním plánem

Obrázek 18: Graf (Je pro vaši obec cesta k získání dotace jednoduchá?)

10 Samostatné přílohy

Příloha 1: Počet obyvatel regionu Dvora Králové nad Labem:

město	Počet obyvatel				
	celkem	muži	ženy	ve věku 0-14 let	ve věku 65 a více let
Bílá Třemešná	1342	688	654	201	272
Bílé Poličany	161	79	82	18	49
Borovnice	368	202	166	45	82
Borovnička	199	106	93	32	44
Dolní Brusnice	377	194	183	59	53
Doubravice	383	200	183	50	89
Dubenec	693	337	356	97	110
Dvůr Králové nad Labem	15882	7688	8194	2 239	3 405
Horní Brusnice	432	226	206	54	85
Hřibojedy	220	113	107	31	43
Choustníkovo Hradiště	566	285	281	62	111
Kocbeře	513	269	244	74	92
Kohoutov	256	137	119	39	52
Kuks	255	130	125	31	45
Lanžov	186	89	97	27	49
Libotov	184	92	92	26	39
Litíč	164	75	89	32	20
Mostek	1259	636	623	161	309
Nemojov	734	372	362	163	118
Stanovice	57	26	31	5	16
Trotina	85	46	39	15	15
Třebihošť	423	219	204	69	87
Velký Vřešťov	229	117	112	41	38
Vilantice	196	97	99	41	41
Vítězná	1396	728	668	233	231
Vlčkovice v Podkrkonoší	387	204	183	51	71
Zábřezí-Řečice	146	70	76	23	32
Zdobín	109	52	57	17	26

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ (Malý lexikon obcí ČR 2016), 2017

Příloha 2: SWOT analýza regionu Dvůr Králové nad Labem

Silné stránky:	Slabé stránky:
1. Dobře diverzifikovaná průmyslová výroba, významný počet průmyslových podniků i v menších obcích.	1. Nedostatečná nabídka na trhu práce – vysoká nezaměstnanost, chybí pracovní příležitosti pro vysokoškoláky.
2. Průmyslová tradice regionu a s ní související odborná kvalifikace zaměstnanců.	2. Neuspokojivé rozložení služeb cestovního ruchu - především ubytování a stravování.
3. Existence významných kulturně historických památek, významných pro rozvoj cestovního ruchu.	3. Špatná dopravní infrastruktura – nevyhovující stav silnic především pro těžkou nákladní dopravu.
4. Čistá krajina a její dobrá dostupnost – síť turistických tras a cyklotras, existence ploch pro rekreaci.	4. Nevyužívání možných produkčních schopností území v oblasti zemědělství.
5. Velmi dobře fungující systém poskytování sociálních a zdravotních služeb.	5. Neutěšený stav a chátrání některých významných staveb.
6. Vydatné a kvalitní vodní zdroje pitné vody – Královédvorská synklinála.	6. Absence koncového zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem – kompostárna, bioplynová stanice.
7. Nízká celková produkce odpadů.	7. Nízká podpora výstavby bytů – startovací byty a nízkometrážní byty pro seniory a tělesně postižené spoluobčany.

Příležitosti:	Hrozby:
1. Významný potenciál pro růst cestovního ruchu – zvýšení propagace s cílem maximalizace návštěvnosti.	1. Udržitelnost rozsahu a kvality veřejných služeb - nedostatek finančních prostředků.
2. Výstavba rychlostní silnice R11 – zlepšení dopravní dostupnosti regionu a napojení oblasti na páteřní komunikace.	2. Odliv obyvatelstva do větších aglomerací – především obyvatel s vyšším vzděláním.
3. Podpora rozvoje podnikání a vytvoření nových pracovních míst.	3. Nedostatek finančních prostředků na údržbu a rekonstrukci místních komunikací.
4. Podpora využívání obnovitelných zdrojů energie a opatření na snižování energetické náročnosti budov (zateplování).	4. Omezování dopravní obslužnosti obcí – rušení pravidelných linkových spojů.
5. Preference realizace investiční záměrů s využitím brownfields, před výstavbou na zelené louce.	5. Růst podílu postproduktivní věkové skupiny obyvatel – stárnutí populace.
6. Maximální využití čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU a národních zdrojů.	6. Existence záplavových zón a hrozba povodní.
7. Zkvalitnění a zatraktivnění železniční dopravy, nákladní i osobní.	7. Zánik Gymnázia ve Dvoře Králové nad Labem, omezení dostupnosti středního vzdělání v regionu.

Zdroj: Strategický dokument ORP Dvůr Králové nad Labem (SMOCR, 2015)

Příloha 3: Dotazník určený starostům jednotlivých obcí ORP Dvůr Králové nad Labem

Dobrý den,

Jsem studentem veřejné správy na České zemědělské univerzitě v Praze a provádím šetření zabývající se dotacemi a jejich dostupností pro obce ORP Dvůr Králové nad Labem. Dotazník je tedy cílen starostům a obecním úřadům jednotlivých obcí ORP a programové období 2014–2020. Toto šetření je zároveň součástí mé bakalářské práce o Dotační politice a jejím významu pro rozvoj venkovských oblastí regionu Dvora Králové nad Labem. Chtěl bych Vás tedy požádat o několik minut Vašeho drahocenného času k vyplnění tohoto dotazníku. Vyplněné dotazníky prosím odeslat zpět na můj e-mail: chjara@seznam.cz

Předem Vám děkuji,
Jaroslav Charvát

Jméno obce:

1) Jaké dotační programy využíváte? (vyberte všechny vyhovující možnosti)

- A. MAS
- B. Mikroregionální
- C. Krajské
- D. Státní
- E. Evropské
- F. Žádné

+ vypište názvy konkrétních využívaných programů:

2) Na jaká konkrétní opatření dotace využíváte?

3) Kolik žádostí o dotace jste v programovém období 2014–2020 podali?

4) Kolik žádostí o dotaci bylo v programovém období 2014–2020 podpořeno?

5) Jaká byla nejvyšší dotace?

6) Jaká byla nejnižší dotace?

7) Je obec členem MAS či svazků obcí? Kterých?

8) Má Vaše obec zpracovaný územní plán?

A. ANO

B. NE

9) Myslíte, že cesta k získání dotace je pro Vaši obec snadná?

A. ANO

B. NE

10) Proč si myslíte, že tomu tak je?